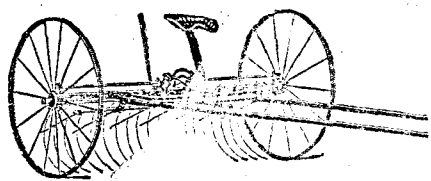

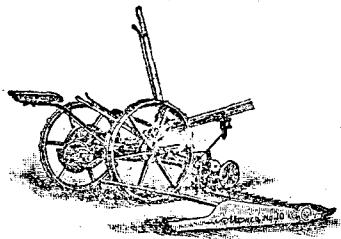
ERDÉLYI GAZDA

Legjobb és Legtökéletesebb

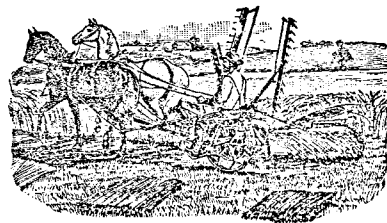
Fű- és Takarmány-kaszálók, teljesen aczél Széna-gyűjtő és Tarló-gerehlyék, Marokrakó és Kévekötő
 • • • • • Aratógépek, Világhírű eredeti amerikai Johnston-gyártmány • • • • •
Bächer Rudolf-Melichar Ferencz-nél Budapest, Nagymező-utca 68.

Vezérkép... ZSIGMOND.

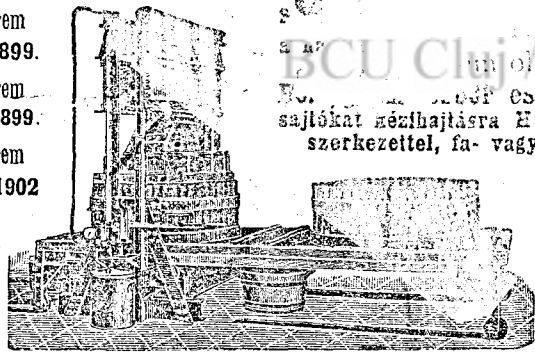
Kimerítő árjegyzéket készséggel küldünk.

1266

Hydraulikus

Arany érem
 Szeged 1899.
 Arany érem
 Budap. 1899.
 Arany érem
 Pozsony 1902

Gyümölcs-aszaló készülékeket gyártanak és szállítanak jótállás mellett, mint különlegességet a legújabb szerkezetben

Mayfarth Ph. és Ta., Bécs, II/1.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.
 Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejékorán kéretnek. 1579

Gyümölcs- és szőlő-örlöket, hogyózó-gépeket,

ajtolásra...
 szőlő-örlöket, hogyózó-gépeket,

Sárga János, Kolozsvárt

Ékszerész, -mű-élvő-, egyházi szerek műintézetbe.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát arany-, ezüst nemükben, drágakő-ékszerekben, valamint Angol, Francia és Berndorfi különlegességekben.

Kitünően berendezett műtermében készít ezüst-nemüket, ékszereket, valamint magyar disz-ékszer és egyházi felszereléseket. 1416

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Őszi trágyázáshoz a

THOMAS-SALAKLISZT

csillag védjeggyel

helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágyája. — Kivánatra szakmunkákkal és árajánlattal készségesen szolgál: 1511

Kalmár Vilmos,

Budapest, VI., Teréz-körut 3.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! Minden zsák ólomzárrel és tartalomjelzéssel van ellátva.

Alkalmi ajándékoknak legalkalmasabb bevásárlási forrása

STEIN S. és TÁRSA

első erdélyrészi kizárólagos gyermekruha üzlete, kapható újszülöttől 14 évesig Leány és fiuk részére Kabátok, Ruhák, Kötények, Kalapok, Kapischonok, Harisnyák, Kamáschlik, Gyermek fehérnemű minden nagyságban.

Mérték szerinti fűzők a legújabb formában és kényelmes viseletűt készítenek. Vidéki rendelményt pontosan eszközök, gyermekruha rendelménynél elegendő a kor megjelölése és pontosan találó útút küldök. Baba kolengyo, keresztelő készlet állandóan raktárcn a legfinomabb kivitelben. — Határozott jutányos árak.

Szivos pártfogást kér

Stein S. és Társa,

Mátyás kir.-tér 2. sz.

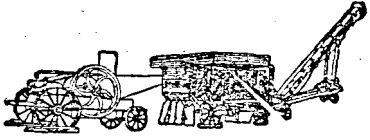
1434

1905. Január 1-től a tanácsház alatti helyiségben.

- 1904. évi d.-szí-mártoni kiállításon 5 díszoklevéllel kitüntetve.
- 1903. évi beszteczeli kiállításon 2 ezüstéremmel kitüntetve.
- 1903. évi kolozsvári kiállításon 2 díszoklevéllel kitüntetve.
- 1902. évi pozsonyi kiállításon 3 oklevéllel kitüntetve.

KÁLLAI LAJOS motorgyára, BUDAPEST, VI., Gyár-u. 50.

Teljes jótállás, kitűnő cséplésért

A jelenkor legegyszerűbb és legtekélyesebb motorcséplő-készlete.

Gépész nélkül könnyen kezelhető. Ezen legújabb motorok terjesztése érdekében használt gőzgépek cserébe vétetnek.

Ezen motorcséplő-készletek felülmulhatlan kitűnősége felől tudakozódni lehet:

Báró Kemény József úrnál Maros-Németi (Erdély).
Zeykfalvi Zeyk Dániel főispán úrnál Nagy-Enyed.

Gróf Mikes Kelemen úrnál Magyar-Csesztve.
Meskó Jakab úrnál Csikmádéfalva stb. stb.

1454

Legbiztosabb olcsó üzem!

Ajánlja teljes jótállás mellett benzinmotorait malom- és iparüzemre, valamint

**Villamos Benzinlokomobil-
Cséplőkészlelt Kettős Tisztító-
szerkezettel.**

!!!Egyedül létező újdonság!!!

Önműködő, ellenőrző és biztosító-szelep.
Külön mezőgazdasági géposztály:

gőzgépek, malmok, járgányok, cséplők, vetőgépek stb.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Lónyiró ollók,

Marhanyiró ollók,

Ló- és marhanyiró gépek „HELIOS”
istálló lámpa stb. s egyéb gazdasági cikkek

legjobb minőségben jutányos árban szerezhetők be

SCHOTTOLA ERNŐ

czégnél

BUDAPEST, VI-ik kerület Andrassy-ut 2. szám.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1532.

A SMITH-PREMIER GÉP

a világ legjobb gépe. — Grand Prix 1900. Paris.

300,000 darab Smith-Premier rendelhetjük me-nálatban.

Vezérképviselő Erdély, Szatmár- és Máramaros megyék részére:

Strasser Izidor

Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 22.

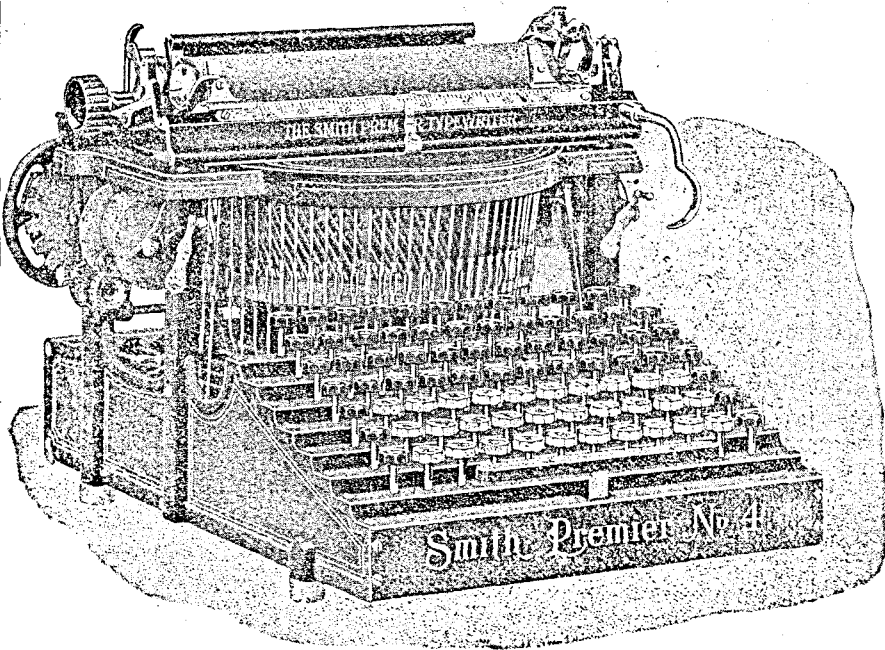
Központ:

Budapest, Andrassy-út 4.

Irógépmunkákat és sokszorosításokat a legjutányosabb árban elvállalok.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1546.

Egyedüli FERLACHI gyártmány,

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el.

Aranyérem Páris 1900. — 46 remekelés.

Ogris Márcus

1323

fegyvergyár és (präcios) puskaműves

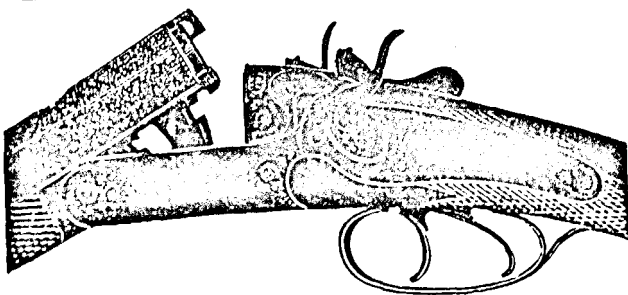
FERLACH (KARINTHIA) szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és cséllövő-fegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben **Különlegesség** nagyon könnyű DRILLING-fegyverekben. Súlyuk 2-3— kilogramm.

Ujdonság: **Browning-féle automatikus sorét ismétlő fegyver** 225 korona gyári árban.

Magyar árjegyzék kívánatra bérmentve.

Levelezés magyar!

Levelezés magyar

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A magyar földbirtok tehermentesítése. <i>Gidófalvy István</i>	395
Kormányintézkedések méhészetünk fejlesztésére. <i>(Kv.)</i>	396
A marhagümőkör elleni küzdelem kérdéséhez. <i>Dr. Ejury Lajos.</i>	397
A széna önmelegedéséről. <i>Dr. Ejury Lajos.</i>	397
Egy új szerkezetű váltókeke ismertetése. <i>Deaső Dénes.</i>	398

Kisebb szakközlemények:

Lovakon mutatkozó kórtünetek rosszul szelöltetett istállóban. — Teendők a buja árpavetések megdőlése ellen. — Korai és kései eper. — A legjobb cukorborsók.	398
---	-----

Könyvismertetés:

Szerző a könyvről.	399
----------------------------	-----

Vegyes közlemények:

Közönyösség.	400
----------------------	-----

Mírdetések

A magyar földbirtok tehermentesítése.

Ebben az adáz politikai küzdelemben, ahol mindenki folytonosan közjogi jelszavakkal dobálódzik — akár érti, akár nem érti a jelszavakat, jól eső ózisként kerülhet a magyar nemzeti állam kiépítését célzó munkások kezébe Bernát István új könyve »A magyar földbirtok tehermentesítése.« S ajánlom is mindenkinek, aki a kivándorlást megakadályozni akarja s a gazdát otthon a falujában akarja megőrizni s nem látja jó szemmel, hogy a városok határára, mint cellengők telepedjenek le s ott a közbiztonságot veszélyeztessék. A magyar nemzeti állam kiépítésére feltétlenül szükségünk van, hogy a gazdaosztály jóléte helyettesek; ne iparkodjék a gazdaságtól menekülni, ne akarjon a gazda fiából alsóbbrendű tisztviselőt nevelni, hanem őt lehetőleg otthon tartsa és képessé tegye arra, hogy magasabb igényeit is a gazdaság ki-
elégíthesse.

Közjogi jelszavakkal ez a kérdés meg nem oldható. Itt tenni kell és pedig tenni kell azonnal.

Bernát István egy vaskos könyvben megadja erre vonatkozólag az útmutatást. A kik olvastuk, sokban egyet értünk vele. Hogy mások is elolvassák, röviden ismertetem annak velejét.

A gazdának hitelszüksége apasztandó.

A terhes, felmondható, nagy kamatozású, nem törlesztéses adósságokat az állam részéről, nyerendő kedvezmények segítségével, lehetőleg a meglévő intézetek támogatásával, át kell változtatni olcsó kamatozású járadékszerű törlesztő kölcsönökké. A földbirtok jellegének csakis a járadékszerű adósság felel meg. A földbirtokos kezében a váltó tör, mely öngyilkosság eszköze lehet.

Ha minden esedékességi napon attól fél a gazda, hogy a váltó tulajdonosa birtokából kitelepletheti, úgy belterjes gazdálkodásról, beruházásokról, gazdasági gyárak alapításáról, gépek beszerzéséről, belterjes állattenyésztésről álmodni utópia.

Ezt a munkát nagy áldozatok nélkül

el lehet végezni. Csak kitartó és nem lan-
kadó munkásokra van szükség.

Az azonban, hogy az ingatlant törlesztéses kölcsönökkel terheljük meg, egymagában még nem elegendő; gondoskodni kell személyes hitelnek kellő formájában és könnyen való kielégítéséről is. E nélkül a jelzáloghitel javítása csak fél munka. Sőt nem egyszer ennél is kevesebb.

A személyes hitel javítása a kis embereknek a falusi hitelszövetkezetek útján érhető el a legkönnyebben. Eppen azért arra kell törekedni, hogy minden falú egy-egy hitelszövetkezet kötelékébe bevonassék. Az országos központi hitelszövetkezet munkaköre pedig kiterjesztendő.

A nagyobb birtokosok szempontjából a takarékpénztárak reformját javasolja. Vagy ha ez nem sikerülhetne, akkor az új helyzetnek inkább megfelelő intézetek alapítása volna szükséges. A mint ezek a szervezetek meglesznek, úgy ezekkel párhuzamosan szerveztessenek olyan közegek, melyek a vételári hárralékokat hivatalosan megállapítják s az örökreszek kifizetése útján a földbirtokot terhelő adósságokat kipuhatolják, hogy ezek az adósok önhibáján kívül származott adósságok előnyös hitelújításra szolgáljanak alapul. Mert ma úgy áll a dolog, hogy az a kisgazda, a ki az ősi ingatlan egészben megakarja tartani, uzsorás pénzzel kénytelen léhább testvéreit kifizetni, a kiknek kezén az ősi vagyon egy része elkallódik, a jóra való, törekvő testvér azonban az uzsorás kamatok fizetése által szintén tönkre megy. Ez is egyik oka a kisbirtok pusztulásának.

Ezért a mainál megfelelőbb örökösödési rend léptetendő életbe, hogy az egyes ingatlanok ne apróztassanak annyira el, mint ma és az örökreszek kifizetése úgy lehessen eszközölhető, hogy az a birtokban maradt örökös végromlását elő ne idézze.

Ezeket a kérdéseket akarja Bernát István a magyar társadalom által megoldani és törvényhozás útján biztosított kedvezményt akar kieszközölni minden intézetnek, a mely ezeket a kölcsönügyleteket lebonyolítani hajlandó.

Szabadelvű Bernát Istvánnak az egész felfogása. Kiváltságokat nem kíván senki-

Jobb
és megbízhatóbb
magvak

nem léteznek, mint a minőket
31 év óta szállít

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari

magkereskedése

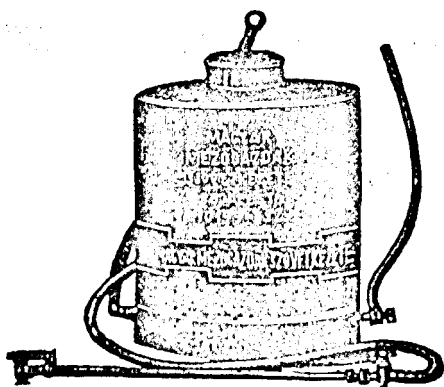
Budapesten

VII. ker., Rottenbiller-utca 33. sz.

IV. ker. Kossuth-Lajos-utca 4. sz.

ÁRJEJYZÉKEK

ingyen és bérmentve küldetnek.

Ajánljuk szavatolás mellett a francia „ECLAIR” permetezőnek minden tekintetben hű másolatát a „MEZŐGAZDÁK” permetezőt, melyet védjegyünk alatt ide haza gyártatunk. Ára: 34 K. és 28 K.

Továbbá I. rézgálicot, sublimált kénport, dr. Aschenbrand-féle hordoi és rézkénport, fehér hosszúsálú raffiaháncsot, 4 szer sodrott juttafonalat, venyigemetsző ollókat, szőlő és faajtó késeket, gummiszallagot, furott és hasított parafadugót a legjutányosabb árakon. ● ● ●

Kivánatra árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. 1006.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31. sz. ● ● ●

nek. Alkalmos és előnyös versenyt akar támasztani, hogy a legjobbak érvényesülhessenek.

Az árva-pénzeket, közalapokat és alapítványokat teljes biztosíték mellett erre a célra akarja felhasználni és a nagyon is mozgó tőkét, mely a nagy haszonnak céljából települt a mezőgazdasági üzembe és ezáltal a mezőgazdaságnak állandó veszedelmét és súlyos terhét képezte, ezekkel a segédeszközökkel kiakarja szorítani, hogy azok más téren keressék búsás gyümölcsözésüknek talaját.

Ha a könnyen mozgó tőke ismét az ipari üzemek hitelügyleteinek lebonyolításához fog visszatérni, az önálló magyar ipar is könnyebben fog fellendülni. Mert ma tényleg a tőkés az ingatlanbirtokosnál nálunk a váltóját jobban helyezheti el s nem keresi fel az iparvállalatokat úgy, amint az kötelessége volna.

De ha a gazdák más úton tudnának a maguk részére kellő hitelt szerezni, gyárak alapítására egy nagy tőke szabadulna föl. Mintegy 2000,000,000 korona az összeg, a mely így fölszabadulna. Ez képezné biztos alapját a magyar ipar föllendülésének.

Tőkeszegény országunkban megszivlendő Bernát István könyvének minden sora.

Ez a rövid ismertetés, melyet róla a fentiekben adtam, még dióhéjban sem foglalja alapos tanulmányának magvát. Csak figyelmeztető sorok, hogy olvassuk el a könyvet mindnyájan és lássunk munkához, míg nem késő, nehogy ismét a nemzetiségek után mozgolódjunk, mint a szövetségi mozgalomban, mert ebben a szászok előtek meg, mert nekik már 60 éves szövetségük van az erdélyi részekben és akkor ismét kesereghetünk az elmulasztott idők miatt.

Elvben nem vagyok ellensége a nemzetiségi erőpróbálásoknak. Nem helytelenítem a szász és román pénzüzetek mozgalmát az ók szempontjukból. Ha nemzetiségüket fönn akarják tartani, a közgazdasági tévékenység annak leghathatósabb eszköze.

Ók a papokat és tanárokat nevelték ebben az irányban, ezek nevelték a népet és ezért van bennük jobban kifejlődve a közgazdaság iránti érzék, minálunk azonban nem egy főpásztor a papok és tanítók ily irányu munkálkodását rossz szemmel nézi, üldözi.

Fölkérem azokat a férfiakat, kik nem akarnak közjogi politikát folytatni, mert hisz arra nem lehetünk mindnyájan teremtvé, azt kevesen is elvégezhetik, forduljanak a szociális kérdések megoldásának problémái keresésének terére és gondoskodjanak, hogy Magyarország vagyonos

legyen, hogy a fiatalság nevelése ne legyen egyoldalú, recitáló, minden kezdeményezéstől féltő, magoló irányban vezetve, értessék meg a néppel, a mint Bernát István könyvében megakarja értetni, hogy sok tér van még parlagon hazánkban, azokat szántsák föl mélyen, termékenyítsék az elméket gyakorlati tudománnyal és akkor, dacára, hogy ma borús az ég, nemsokára ki fog derülni.

Dr. Gidófalvy István,
kir. közjegyző.

Kormányintézkedések méhészetünk fejlesztésére.

(Kr.) Tekintélyes összegre, 25 – 30.000 koronára rug azon anyagi támogatás, melyben a földmivelésügyi kormány az ország szegény sorsu méhészeit évenként részesíti. Ily méhészeti támogatás kezdeményezésének a 1892 – 93-iki kamatmentes méhészeti államkölcsön tekinthető, midőn a földmivelési kormány 124 méhészt részére egy-egy a megállapított terv szerint 10 „Bodor“-féle kaptárral felszerelve 102 frtba kerülő méhes létesítésére 12.654 frtot engedélyezett. A méhesek elkészültek, sőt részben veszendőbe is mentek, a kölcsönből azonban még több, mint a fele kint van. Tekintettel már most arra, hogy államkölcsön elengedésének sohasem adható hely: könnyen elképzelhető, hogy milyen sok bonyodalommal jár ezen egyetlen kölcsön rendezése. Ezen kölcsön tanulságain okulva, az intéző körökben mind jobban megérlelődött azon meggyőződés, hogy az okszerű méhészet terjesztése szempontjából csak kivételes esetekben van a pénzsegélynek kívánt eredménye, annyival is inkább, mert a pénzádományban részesültek közül számosan nem méhészetük fejlesztésére, hanem egyéb szükségleteik kielégítésére fordítják a nyert pénzsegélyt. Egyébként is nyilvánvaló különben, hogy nem adományok osztogatása és anyagi támogatás, hanem a jó méhészt képezi az okszerű méhészetek feltételét, mert az igazi méhészt nem vár anyagi támogatás és adományra, hanem már a rendelkezésére álló legszerényebb eszközökkel is talál módot a méhészkedésre, tehát szorgalmával méhészetének alapját adomány nélkül is megteremti.

Ezeket a szorgalmas méhészeket, kik már a kezdet nehézségein átestek és a méhészettel való foglalkozást nemcsak kedvelik, hanem ismerik is, s annak gyakorlatában kellő jártassággal is bírnak, ezeket a szorgalmas méhészeket kívánta legujabban támogatásban részesíteni a földmivelésügyi kormány az által, hogy a már meglevő – és a szakközeg meggyőződése szerint kellő szakértelemmel kezelt méhészetük fejlesztésére, őket az okszerű méhészet terén a legjobbaknak s legszükségesebbnek ismert méhészeti eszközökkel megajándékozta.

Még a segélyezés ezen módja sem bizonyult azonban teljesen alkalmasnak arra, hogy az adomány értéke megfelelő közgazdasági hasznot biztosítson az országnak, mert gyakran előfordult azon eset, hogy érdemtelen kezükbe került az adomány, az illető ugyanis időközben beleunt a méhészkedésbe s azzal felhagyott; az adomány-tárgyakat pedig el-

adta, vagy éveken kamrában, padláson hevertette s pusztulni hagyta.

Méhészetünk fejlesztésére kétségtelenül hathatós befolyással lesz a földmivelési kormány azon elhatározása, hogy a méhészet támogatására szolgáló hitelt ezentul elsősorban iskolai méhesek létesítésére fogja fordítani; az országos méhészeti felügyelő és vándortanítók jelentéséből kitűnik ugyanis, hogy ott, hol ily iskolai méhesek tartatnak fenn, s azokat tapasztalt tanító kezeli, ott a méhészet nemcsak a községben hanem környékén is rohamosan terjed, amennyiben ez iskolából kikerülő tanulók többsége örömmel úzi a gazdaságnak ezen kevés költséggel járó s mind a mellett szépen jövedelmező ágát. E tény eléggé mutatja, mily fontos szerepre vannak hivatva a néptanítók az okszerű méhészet terjesztése és es megszilárdítása körül.

Ezen körülmény indította a földmivelési kormányt azon elhatározásra is, hogy a méhészkedésben jártas tanítók számát minden rendelkezésre álló eszközzel szaporítani kívánja.

A cél megvalósítására a gödöllői állami méhészeti gazdaságban tartott időszakos tanfolyamokon való kiképzésen kívül elsősorban a tanítóképezdékben nyílik erre legjobb alkalom, melyeknek tantervében a méhészet, mint a törvény által tantárgyul előírt gazdaságtan egyik ága amugy is helyet foglal. Ezenkívül a földmivelési kormányzat alá tartozó méhészeti szakközégek a kerületeikbe eső tanítóképezdékben az esetleg hiányzó szakoktatás pótlásáról elméleti és gyakorlati előadások tartása által közvetlenül is gondoskodnak; megfelelő méhesek nélkül azonban a tanítás alig féleredményű s így igen hátrányos, hogy av ország 48 tanítóképezdéje közül csak 16-nak vagyis az államiak közül a budapesti, csáktornyai, dévai, félegyházi, mórői és sárospatakinak, a felekezetiiek közül pedig a csiksomlyói, nagyváradi, pécsi és szatmári rom. kat.-nak, az aradi és karánsebesi gör. kel.-nek, a nagyenyedi és nagykörostri ref.-nak s végül az eperjesi és nagyszobeni evangélikus tanítóképezdéknek van a tanítás céljaira megfelelően berendezett méhesek. A többi intézetnél a méhesek elhanyagolt állapotban vannak, sőt többen minden eszköz hiányzik a méhészet gyakorlati oktatására.

Ezen bajon kíván segíteni a földmivelési kormányzat azon gondoskodásával, hogy valamennyi tanítóképezdék a tanítás céljaira megfelelő méhessel való felszerelésére nézve programot készítettett és ennek végrehajtása céljából a méhészeti felügyelő véleménye szerint tanítás céljaira legmegfelelőbbnek mutatkozó zárt és nyílt méhesre a gazdasági műszaki hivatal által tervet és költségvetést dolgoztatott ki.

Tanítás céljaira elsősorban a zárt méhesre van szükség, mert a nyílt méhes nem mindig alkalmas arra, hogy abban a méhészetről tanultakat egyidejűleg szemléletileg is be lehessen mutatni. Nyílt méhesre intézetknél tehát úgyszólván csak akkor van szükség, ha a zárt méhes kaptárai a szaporulatokkal annyira megteltek, hogy új méhesládok ott már el nem helyezhetők. Szükség van továbbá a nyílt méhesre a különféle alakú kasok, átmeneti és egyes kaptárak, valamint a fel-feltűnő számtalan újabb rendszerű kaptárak elhelyezése és kipróbálása végett, melyeknek bemutatásáról a tanítóké-

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás-király-tér, 7. sz. saját házában.

Botteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetit a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktáral (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a
The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

pezdeknél gondoskodni kell, hogy a kiképzés általános lehessen.

E két méhes együttes felállításával különben megvalósítható az is, hogy a zárt méhes családjait a mézeltetés, a nyílt méhesét pedig rajoztatás elvei szerint lehet kezelni.

Miután úgy e zárt, mint e nyílt méheset méhészeink saját gazdaságukban is elkészíthetik: jó szolgálatot vélünk olvasóinknak tenni azzal, hogy e méhesek költségvetéseiknek főösszegét közöljük, megjegyezvén, hogy az országos méhészeti főügyelő a földművelésügyi miniszteriumból az érdeklődőnek készséggel megküldi a terveket is és e méhesek költségeinek részleteire nézve felvilágosítást nyújt. A zárt méhes a gazdasági műszaki hivatal által készített költségvetés szerint — budapesti árakat számítva — 1039 korona 34 fillérbe, a nyílt méhes pedig 645 korona 37 fillérbe kerül. Tekintettel azonban arra, hogy a vidéki építkezés tetemesen olcsóbb mint a fővárosi, s hogy a falazat a zárt méhesnél vályogból, vagy vert falból, a nyílt méhesnél pedig esetleg még vasuti talpfából is készülhet s hogy vidéken az anyag is tetemesen olcsóbb, mint a fővárosban és hogy a méhesek közül bármelyik nagyrészt házilag is elkészíthető, ezekhez képest tehát a költségek tetemesen csökkenthetők.

A marhagümőkór elleni küzdelem kérdéséhez.

A szarvasmarha állományt fenyegető gümőkór ellen a gyakorlat terén mindinkább tért hódít Bang, dán állategészségügyi tanár módszere, mi csupán arra szorítkozik, hogy gondunk legyen a már gümőkórral fertőzött állományból a beteg állatok idejekorán való elkülönítésére, az egészséges és beteg állatok érintkezésének kizárására, hogy így az egészséges állományt lehetőleg megóvjuk a fertőzéstől — mi-mellett nagy szerepet játszik a tuberkulin próba. Ujabban, de pár év óta már dr. Behring marburgi tanár kiterjesztette kutatásait a marhatuberculosis ellenszereire s e szerek hatásaira, mint azt lapunk is behatóan ismertette. Utalunk tehát az említett ismertetésre és itt röviden csak annyit jegyzünk meg, hogy a kísérleteket szárított emberi tuberculobacillus telepek anyagával végezték olyképp, hogy azt az állati vér melegére emelve az egészséges állat vérhálózatába fecskendezték, hogy így megóvják a szarvasmarha tuberculosis bacillusainak fertőző hatásától.

Thomassen, Pearson, Schweitzer és mások kísérlete Behring eljárását igazolni látszik ugyan, de mégsem vagyunk még annyira, hogy a további ellenőrzőkísérleteket feleslegeseknek mondhatnók, mert Behring sok sikerült kísérlet mellett nem tudta egész biztosan kimutatni, hogy csak egy állat elért immunitása is csupán az ő védőoltásának volna köszönhető. E körülmény készítette a földművelésügyi miniszteriumot, hogy új kísérleteket ejtessen meg, melyet a bpesti m. kir. állatorvosi-főiskola tanára, dr. Hutya Ferenc, hajtott végre. Jelentéséből vesszük át a következőket:

Több $\frac{3}{4}$ —1 éves szarvasmarhát melyeket előzetesen tuberkulinnal kipróbálva egészségeseknek találtak — beoltottak az előirt időközök betartása mellett kétizben egymásután, Behring adatai szerint és az ő eredeti oltóanyagával, pár hónappal később pedig fertőztették a beoltott állatokat a Behring által használt szarvasmarha gümőkór bacillus-telep anyagával. Egyidejűleg ellenőrzés céljából

fertőzés alá vetettek ugyanannyi s korra is egyező állatot, melyek a tuberkulinreakciós eljárásnál gümőkórmentesnek bizonyultak, de nem lettek beoltva. — Az eredmény mintegy harmadfél hónap múlva mutatkozott a kísérleti állatok vágatása alkalmával, midőn tapasztalták, hogy a Behring-féle védőoltás nagyon emelte az ezen eljárásnak alávetett állatok ellenálló képességét a későbbi erős mesterséges fertőzéssel szemben, mert míg ezeknél az iníciált véráram által közvetlenül érintett tüdőszárnyon a tuberculosissal csak kevés számú fészke mutatkozott, az ugyancsak belsőleg fertőzött, de nem immunizált ellenőrző-állatokat menthetetlenül hatalmába ragadta a gyors és halálos lefolyású tuberculosissal. Ha pedig bőr alatt fecskendeztek be épp akkora adag fertőzőanyagot, akkor a beoltott állatoknál épen csak a beoltás helyén mutatkozott fertőzés, hatásának lokalizálása, míg a be nem oltott ellenőrző állatok belső szerveiben is mutatkoztak gümőkóros folyamatok.

Hasonló módon más gümőkór-bacillustörzsekkel is kísérletezett Hutya. Így egyszer tüdővésztben kimult majomtól, máskor egy leány kiirtott nyaknyirkmirigyéből vette az anyagot, s az így nyert telepet kétszer átjártatta kísérleti tengeri-malacokon, más alkalommal ismét egy tüdővészt férfi tüdőizadmányából nyerte a telepet s azt csak egyszer jártatta át tengeri-malacokon. E kísérletek azt eredményezték, hogy az e bacillus-telepekkel végzett oltások a marhák ellenálló-képességét későbbi erőszakos fertőzéssel szemben még jobban emelték mint előbb, mert erre az állatok testi hőmérséketeiknek emelkedésével rögtön a fertőzés után erősen reagáltak, utóbb mégis állandó láz nélküli állapot következett be s az állatok rendszeren fejlődtek és testsúlyuk fokozatosan gyarapodott. Három hónappal az infekció után levágatva, a boncolásnál csak jelentéktelen s többnyire már gyógyulásnak indult gümőkóros változások mutatkoztak a belső szerveken. Ezzel szemben valamennyi hasonlóképp iníciált, de be nem oltott állat súlyosan megbetegedett s 17—28 nap lefolyása alatt akut tuberculosisban elhullott.

Hutya egyéb, más módon végrehajtott kísérleteivel nem foglalkozunk tovább, mert azokat nem mindig lehetett egészen kifogástalanul végrehajtani. De amit elért s mit épen itt ismertettünk, végeredményében tökéletesen egyezik Behring állításaival s hogy nevezetesen: az emberi tuberculobacillus belső befecskendezéssel az ifjú marhák vérebe vezetve, megfelelő adagolás mellett, jelentékenyen emeli ezek ellenálló képességét a virulens szarvasmarha tuberculobacillus kórokozó hatásával szemben, amennyiben így a fertőzés következményei a belsőrészekben csak kismértékű s már is gyógyuló vagy gyógyulásnak indult tuberculosissal változásokban nyilvánulnak. E tény annál inkább figyelemre-méltó, mert Hutya az ő kísérleteinél oly mennyiségű adagot használt, hogy annak már 20 ad része is elegendő lehetett volna egy be nem oltott fiatal marha bizonyos elpusztítására.

Ezért nem alaptalan az a feltevés, hogy ha a kísérleti állatoknak csak a rendes, vagy annál kevéssel nagyobb mértékű adagot adták volna be, a beoltott állatokon semmi kóros változás nem következett volna be.

Am most az a fontos kérdés lép előtérbe, vajon meddig tart a védőoltás által elért immunitás és mennyire válik be természetes körülmények között főképpen egy erő-

sen iníciált csordában — a kísérleteknél való hosszadalmas eljárással szemben. Ily kísérletek ugyan folyamatban vannak már, de kielégítő eredményre valószínűleg csak évek múlva juthatunk. Addig be kell érjünk Bang eddigis igen jól bevált módszerével, mi továbbra is érvényben kell hogy maradjon.

A széna önmelegedéséről.

Már régtől fogva ismeretes körülmény, hogy a széntartalmú testek vegyi vagy fizikai változások folytán főleg a légkör oxigénjének hatása alatt erősen felmelegednek, sőt meg is gyúlnak. Hogy az önmelegedés vagy öngyulladás létrejöhesse, az eléghető anyagon kívül szükséges, hogy az kellő finom eloszlású legyen, továbbá, hogy erre bizonyos fokú külső meleg hasson; némely esetben a nedvesség jelenléte is megkivántatik. Nagyon gyakori az önmelegedés, esetleg az önkigyulladás a kőszénél, gyapott, juta, szénánál, stb.

Ha a lekaszált takarmányt 1—2 napi fonnyasztás után boglyába rakják, letapossuk, bizonyos idő múlva hőemelkedést veszünk észre, melyet a széna önmelegedésének nevezünk. Önmelegedés alkalmával a hőmérséklet 50°—60° C-ra emelkedik s ez esetben azt kedvezőnek vagy szelidnek mondjuk. A szelid önmelegedés jótékony hatással van a szénára, mert többek között a penészgombák elhálnak s így a penészedés veszedelme nem következik be.

Ha az összerakott takarmány sok nedvességet tartalmaz, akkor a boglya hőmérséklete túl magasra emelkedik, mikor is édeskés fekete kenyérré emlékeztető szag lép fel, a széna önmagától megfeketedik, törekennyé változik úgyannyira, hogy kézzel könnyen finom porrá morzsolható. Ekkor a takarmány értékéből már sokat veszít, miért is az ilyen önmelegedés kedvezőnek egyáltalában nem mondható.

A nagyobb fokú önmelegedésnél felszaporodó melegmennyiség (ha annak elvezetéséről nem gondoskodunk) gyakran elegendő arra, hogy bekövetkezzék a szénának úgynevezett önkigyuladása. Finomabb szálú széna könnyebben azaz kevesebb hő mellett gyulad ki önmagától, mint a durvább szálú, mert valamely test gyuladási hőfoka annak eloszlásától függ. Így pl. a vas is nagy tömegben csak 1500—1600 fokon gyulad meg, de por alakban már gyenge lángtól is elég, egészen tiszta, még finomabb por alakban közönséges léghőmérsékletnél is meggyulad.

Általában azt tartják, hogy a széna önmelegedésének oka a széna érési vagy más-ként erjedési folyamata; minden erjedés ugyanis hőemelkedéssel jár s a keletkezett hő az összetaposott boglyából nem szabadul ki. Sokan egyenesen azt tartják, hogy az önmelegedést bizonyos apró szervezetek (baktériumok) létesítik, ezen állítás azonban még megerősítésre szorul.

Legujabban a széna önmelegedésével Boekhout és Vries (Centr. für Bakteriologie II. XII) foglalkoztak behatóbban. Szerintük az önmelegedésnél a hőfok 85—95° C-ra is felmelegedik. Vizsgálataik szerint az önmelegedés alatt különböző gázok keletkeznek, még pedig:

széndioxid (szénsav)	7.0%
oxigén	12.4%
nitrogén	80.6%

Ezen eredményből — ha a tiszta levegővel összehasonlítjuk — kitűnik, hogy az önmelegedésnél széndioxid (szénsav) keletkezett s továbbá, hogy a levegőből több oxigén

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékeltők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Flu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszakaszterien készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

használtatott el a folyamat alatt, mint amennyi a keletkezett szénsavnak megfelel.

Boekhont és Vries, hogy megtudják, minő változások állnak be a széna összetételében az önmelegedés által, összehasonlító vizsgálatokat eszközöltek. Vizsgálat céljából vettek egy átlag mintát a boglyának olyan részéből, a mely erős felmelegedésen ment át; egy másik mintát pedig ennek közvetlen közeléből, a mely azonban nem melegedett át.

Ezen kétféle szénának összetételét száraz anyagra vonatkoztatva a következők találták:

	felmeleg. norm.-széna	
hamu	9.2	8.4
fehérje	11.5	10.8
pentosan	20.6	24.0
nyers rost	35.4	31.0
nyers zsír	3.1	2.0
nitrogénmentes vonat anyag	20.2	23.2

Ha ezen eredményeket egymással összehasonlítjuk, azonnal szembetűnik, hogy az önmelegedés által a hamú, fehérje, nyers rost és a nyers zsír mennyisége emelkedik, míg ellenben a pentosanok és nitrogénmentes vonat anyag mennyisége csökken.

Ezen vizsgálati eredmények tehát a mellett tanuskodnak, hogy az önmelegedési folyamat alatt elsősorban a keményítő és a cukrokhoz hasonló anyagok tűnnek el, vagyis helyesebben kifejezve — alakulnak át.

Nevezett kutatók ezek után az önmelegedésnél keletkezett gázokat vették behatóbb vizsgálat alá s arra az eredményre jöttek, hogy ezen gázok erősen savanyú hatásúak és hangyasavra emlékeztető szaguk. A hangyasav jelenlétét valóban ki is mutatták.

Az eddigi tapasztalatok szerint a széna önmelegedése tehát egy olyan folyamat, melynél

1. hőemelkedés áll be, amely a 100° C-t is elérheti,

2. a pentosanok és keményítő, valamint az ehhez hasonló anyagok megtámadtatnak,

3. hangyasav keletkezik.

Boekhont és Vries tagadják azon nézetet, hogy az önmelegedést apró szervezetek okozzák; ez ellen szól azon magas hőmérséklet, amely az önmelegedésnél keletkezik. Az apró szervezetek ilyen föltételek mellett nem élhetnek, illetőleg munka végzésére nem képesek. Igaz ugyan, hogy a baktériumok spórái ilyen föltételek mellett is megállhatnak, de azok ebben a folyamatban nem szerepelhetnek.

Az apró szervezeteknek az önmelegedésnél lehet szerepük, de az más módon nyilvánulhat. Feltételezhetjük ugyanis azt, hogy azok a szénának finom eloszlású állapotát idézik elő, s az ilyen széna a levegő oxigénjével nagyobb felületen érintkezik, a boglyában fokozatos oxidatio (élenyülés) jön létre, amely a széna hőmérsékletét magasra emeli. Ilyen magyarázat mellett az apró szervezetek hatása, illetőleg működése elfogadható, de még ez is bebizonyításra szorul, mert ma még az is kérdés, hogy az önmelegedést okozó apró szervezetek benne vannak-e a szénában?

Az bizonyosnak vehető fel, hogy a széna önerjedése nem olyan folyamat, amely az apró szervezetek életnyilvánulásának volna tekintendő. Boekhont és Vries szerint feltételezhetjük, hogy az önerjedést vagy valamely enzim

(ferment) vagy valamely élettani hatás végzi, de ekkor is az oxigénnek mind a két esetben legalább egy másodrendű hatást kell tulajdonítanunk, mert az önmelegedésnél észlelt hőmérséklet az enzim hatásképességét valamint a növényi sejt életnyilvánulását kizárja.

Kísérletezők vegyi szerekekkel való kezelés által állítottak elő egy szénát, melynek összetétele, párhuzamba állítva a normális szénával, a következő:

	kezelt széna	norm. széna
hamu	12.2	9.8
fehérje	8.3	7.5
pentosan	8.9	22.0
nyers rost	55.7	26.6
nyers zsír	4.4	3.0
nitrogénmentes vonat anyag	10.8	30.5

Ezen adatokból látható, hogy éppen úgy mint a természetes önmelegedésnél, a hamú, fehérje, rost és zsír mennyisége emelkedett, a pentosan és nitrogénmentes vonatanyag pedig csökkent. Látható, hogy a hamutartalom 2.4%-kal, a nyers rost pedig 29%-kal emelkedett. Ezekből tehát világos, hogy az önmelegedésnél szétbomlás történik, melynek következtében olyan testek lépnek fel, a melyek híg lugok és savak hatására nem oldódnak s mint nyers rost jönnek tekintetbe.

Ezekből kifolyólag Boekhont és Vries végeredményül azt állítják, hogy a széna önmelegedését nem baktériumok okozzák, — amint eddig gondolták — hanem az egy vegyi folyamat. Az önmelegedésnél észlelhető meglehetősen szabadulást tehát egy vegyi folyamatnak az eredménye. Azt azonban nehéz megállapítani, hogy miféle testek azok, a melyek itt egymásra hatnak? ezt még teljesen homály takarja. Azt láthatjuk, hogy a pentosanok és nitrogénmentes vonatanyagok mennyisége csökken, de hogy ezeket mik bontják meg? azt talán a jövő vizsgálatok derítik fel.

Tudjuk azt, hogy a széna önmelegedésénél bizonyos mennyiségű víztartalomra szükség van, de a víz szükségletének oka szintén még közelebbi meghatározásra vár és a különböző elméletekre elég okot szolgáltat.

Általában nagy számmal vannak olyan folyamatok, a melyeket eddig baktériumok működésére vagy enzim hatásokra vezettek vissza, s meg lehet, hogy a jövőben ezek vegyi folyamatoknak bizonyulnak.

Dr. Ejury Lajos.

Egy új szerkezetű váltó eke ismeretése.

Ma midőn a talajművelő eszközökben jobbnál-jobbak állanak a gazdaközönség rendelkezésére, mindennek dacára szerény véleményem szerint nem lesz érdektelen pár szóban ismertetni a Szabó Mihály karcagi földmives iskolai segédtanár által föltalált hegyi váltó ekét.

Az eke rövid leírása a következő:

A kettős eketést, mely áll a közös kormánylemezzel, a szántó vasak és a talpaktól, a gerendely kissé lefelé hajlított részére forgathatóan van oda kapcsolva, mely készülék lehetővé teszi az eketést gyors átfordítását illetve átváltását.

Az eketéstől egy nyak van kiképezve, a mely a gerendely hátsó része felett elhe-

lyezett emelő kar segítségével, az eketést munka közbeni emelése avagy súlyesztésére szolgál.

A kettős csoroszllya egy csavarra van erősítve, a mely perecek körül az eke gerendely egyik vagy másik oldalára átfordítható, a gerendely mindkét oldalán „U” alakú pofák vannak, a melyek a csoroszllya befogására szolgálnak.

Az eke átváltása a következőképp történik:

A csoroszllya a gerendely oldalán levő „U” alakú pofákból kihuzatik, a munkás az ekét szarvainál fogva, kissé megemeli s e közben lábával az eketést előre fordítja, illetve a gerendely alatt a másik oldalra át löki, a csoroszllyát a perecek körül átfordítja és az „U” pofába beilleszti, ezen beillesztés által egyben az eketést is meg van rögzítve; az átváltás kellő gyakorlat mellett 1/2 perc alatt végezhető.

A fenti sorokban leírt eke munkája, munka közbeni állítása és átváltásáról saját magamnak volt alkalmam meggyőződni; én az ekét a legkötöttebb fekete agyagtalajon láttam dolgozni s mondhatom, hogy igen szép és jó munkát végzett.

A barázda fenéke vízszintes és tiszta fala függőleges, a kormánylemezzel jól fordít s e mellett jól is porhanyit, a szántásnál keletkező magházak egyenletesek, járása biztos, úgy, hogy helyes beállítás mellett az ekét vezetni sem kell.

Az eke könnyű járású, úgy, hogy 22 cm. mély szántásnál is két kisebb testű ökörral könnyen lehet dolgozni vele.

Az ekének nagy előnye, hogy a csoroszllya a lehető legszilárdabban áll, az eketettel egy vonalba esik és egyben az eketést megrögzítésére is szolgál, könnyű és biztos járású, kevés vonó erőt igényel.

A másik nagy előnye, hogy az eke munka közben mélyebbre és sekélyebbre állítható, a mint azt a talajösszetétele meg kívánja, a nélkül, hogy az ekét a földből kikészítsék, emeli s ezáltal időt pazarolni.

Az eke martini acélból készül, súlya 90 kgr, gyártója Fehér Lajos törökszentmiklósi ekegyáros, ára 70 korona.

A fent leírt váltó ekét, mint igen jó talajművelő eszközt, melegen ajánlhatom gazdátársaim figyelmébe.

Pusztá-Pozgány.

Dezső Dénes.

KISEBB SZAKKÖZLEMENYEK.

+ Lovakon mutatkozó kórtünetek rosszul szellőztetett istállóban. Az a káros hatás, mit a rosszul szellőztetett istállóban való tartozkodás a lovakra gyakorol, csak a leg súlyosabb esetekben nyilvánul határozott kórtünetekben; bizonyos az az oka, hogy az istállók légujtásának csak kis jelentőséget tulajdonítanak. Az istállófalak likacsossága, különösen szeles időben, okoz ugyan némi légváltozást, még sem oly mértékben azonban, hogy külön szellőztető készülékek nélkülözhetők volnának, különösen alacsony, lazább padlózatú istállóban s hol az összegyűlt trágyaanyag már bomlásban van. Oly istállóban, melyek levegője élenyben szegény, mimellett telítve van szénsavval, ammoniák-

HALDEK

magnagykereskedése, József Főherceg ö császári és királyi Fensége udvari szállítója,

BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 9. SZ.

Ajánl kiváló minőségben jutányos ár mellett

mustár,
tarlórépa,
hajdina,
muhar,
spergula

magot,

Lóbabót, paprikakölest, fehér kölest, stb.

kal, kén és szénvegyületekkel, könnyen észreveheti a figyelmes szemlélő, hogy a lovak jóléte szenved. Az elégtelen mennyiségű élellyel fölvetél következtében a belső életműködésben hanyatlás áll be, a meggyengült emésztés a táplálék hiányos kihasználásával jár, minek további következménye a gyér szőrőzet, fásadt testtartás és a test gyenge ellenálló képessége. A lovaknak ezen állapotban való viselkedését gyakran kólikabetegség tünetének tekintik. Az állatok ott hagyják a takarmányt, nyugtalanok és sokat fekszenek. A bél-kiürítés gyakoribb, mint egészséges lónál, a has kissé puffadt, az ér duzzadt, gyakran kettős verésű, a nyálkhártya halovány. Ha szabad levegőre hozzák a beteget, úgy a jelek meglepően rövid idő alatt eltűnnek, ugyan a levertetés helyébe csakhamar vidámbb magatartás lép, mi meg is marad, ha a lovakat az istálló alapos szellőztetése után oda megint visszaviszik. Olyan lovak, melyek sokáig ki vannak téve ily kedvezőtlen viszonyoknak, könnyen megkapják a légzőszervek katarisát. Rosszul szellőztetett istállók alkalmasak továbbá a tüdővész és más fertőző betegségek elősegítésére. Azok a gazdasági hátrányok, melyek a lótulajdonosokat a hiányos szellőztetőkészülékek és a padló célszerűtlen szerkezete folytán érik, bizony igen elegendők arra, hogy a visszasságok megszüntetésére buzdítsanak.

+ Teendőink a buja árpavetések megdőlése ellen. Ha bármely okból is nagyon sűrű volt a vetés, vagy erős trágyázás, avagy igen jó időjárás következtében túlságos erősen és buján fejlődött a növényzet, úgy, hogy a megdőléstől kell tartanunk, akkor saját tapasztalatom szerint a következőket ajánlhatom: Ha a növényzet kifejlődése még nem igen haladt előre, akkor vesszük a kapálógépet 3 m. szélességben 6—10 kapával és sorokon keresztül. A kapák száma lehet kevesebb is, de ezek jó erősen működjenek. Ahol ezek keresztül mennek, ott a növényeknek el kell pusztulniuk. Ha azonban a növényzet már jól kifejlett és nagy, akkor néhány ügyes kaszás ember vagy kaszáljon a vetésben, mintha fűvet akarna kaszálni, a növényt közvetlenül a föld fölött vágja le; de csak egy vágást tegyen. Azután egy fél lépéssel tovább mennek és így mintegy 10—20 cm. szélességben sértetlenül hagyják a vetést. Ilyenképpen végig kaszálnak ameddig szükséges. Az így megbízott emberektől függ azután teljesen, hogy mennyi növényzetet hagyjanak meg és kaszáljanak le. Ezt a műveletet azonban csak a virágzás előtt és csak száraz időben szabad végezni. Néhány napig teljesen szörnyen néz ki az így megmunkált terület, de a siker biztos. A megdőlés elmarad és a szemtermést biztosítjuk általa. Egy esetben, mikor mintegy harmadát lekaszáltattam így a vetésnek, 20 métermázsza tavaszi árpaszemtermést értem el holdanként, míg ha nem eszköztettem volna ezt a miveletet, 5 mázsa is alig termett volna. O. S.

+ Korai és kései eper. Az emberek nemcsak divathajhászok, hanem igen nagy bennük a feltűnési vágy is s ez különösen a nőkben nyilvánul meg a városokban.

Egy-egy asszony képes az egész héten vagy tizenhárom napon át a legtakarékosabban élni s minden krajcárt tiszter is megforgatni, mielőtt háztartásában valami fölöslegesre kiadja; de ha elkövetkezik a zsunak az özsonnája, akkor egyik tultesz a másikon és semmi

különlegesség vagy ujdonság nem drága, ha az idényt még úgy fejtetőre kell is állítani mellette.

Az asszonyoknak ezen feltűnésvágya készítette lassankint a termelőket arra, hogy mindenféle gyümölcsöt produkáljanak akár tenyésztés, akár ügyes elrakás útján akkor, midőn annak idénye még igen messze van, avagy már régesrég elmúlt. És ezen körülmény a termelőre nézve nagy hasznot jelent, kivált akkor, ha nem valami kapzsi kereskedő közvetíti az eladást, a ki a termelőnél is nagyobb hasznot óhajt üzni minden különlegességből.

Ilyen, kitűnően jövedelmező forrás a korai és kései epertermesztés és pedig annál is inkább, mert aránylag kevés veszéllyel és befektetéssel jár.

Korai eperet úgy termelünk, hogy már februárban kiássuk az eperbokrokat a szabad földből és közönséges melegágyba helyezük át, minden egyéb pepecselés nélkül. Ily módon már május közepén, friss epertermésünk van.

Kései eper termelése még egyszerűbb s nem kíván egyéb eljárást, minthogy a szabadban lévő epernek, a virágzásokor visszavágjuk övös leveleit és virágait, nem hagyván meg egy-egy bokron egyebet, a legbelső, gyenge hajtásoknál s némi trágyát hintünk el a bokrok között, melyek így újból kihajtanak, virágzásnak indulnak és csak szeptemberre hozzák meg a termést.

Megjegyzem azonban, hogy az utóbb leírt visszavágást a következő évben egy és ugyanazon eperbokrokon nem szabad megismételni, mert azok vagy csak igen silány, vagy éppen semmi termést hoznak. K.

+ A legjobb cukorborsók. Az angol „Garden“ multházamában egy közlést olvastam a konyhakertészek ezt kibocsátott szavazási jegyzékéről, amelylyel a legjobb és legelőnyösebb borsófajokra szavazatokat gyűjtöttek. Minket is érdekelni fog a szavazategyűjtés eredménye, amennyiben Angolország leg-híresebb termelői vettek abban részt és e borsófajták nálunk is termelési kísérletre lettek fölhasználva. A kimutatás szerint: a Sutton-féle korai óriás és a Veitch-féle Autocrat, (a legkiválóbb, legkorábbi és a legjobb késői) mindegyike 7—7 szavazatot; a Gladstone-ra 5; Edwin Beckett, Centenary és Criterion, mindegyike 3; Aldermann, Duke of Albany, Prizewinner és Senator-ra 2—2; a Peerless, Eureka, Prestige, Exonian, Acme és Duchess of York-ra 1—1 szavazatot esett. Csodálatos, hogy a különben kitűnő Thomas Laxton borsóra senki sem szavazott, ami abban leli magyarázatát, hogy bőtermő letére, szépségben hüvelyei nem versenyezhetnek a fent említett változatokkal.

Mostanában sok kikerülhetetlen tulajdonságot kívánnak a borsótól. A hüvely hosszu, szép zöld színű borsóval telt és könnyen kiszemezhető legyen. Sok nagytermésű borsónak hüvelye dacára telt külsejének, a nyomásnál török, ahelyett, hogy felpattanna, ezáltal a szemelés meg van nehezítve. Említésre méltó, hogy a fent közölt változatoknak legnagyobb része szép külsejű hüvelyek mellett igen bőtermésű, tehát kiválóan jövedelmező.

Könyvismertetés.

Szerző a könyvről.

A közéletmezés drágasága napról-napra fokozódik. A sertéshús-termelésben mutatkozó visszaesés éreteti áremelő hatását, nemcsak a húscikk, hanem még a többi tápszerek körében is.

Soha idősebb pillanat nem volt még valamely állattenyésztési ágazat fölvetelére, mint a mostani, Ennek a pillanatnak a kiváló előnyeit én a komoly értelemben vett házi-nyul-tenyésztésnek az érdekében óhaltanám fölhasználni.

A francia-poros háborúban és megszállásban résztvett német katonák elbámulva tapasztalták, hogy mit tesz a házi-nyul-tenyésztés egy nép jólétének az emelésére. Sokan tenyésztés-nyaggal tértek vissza hazájukba, hol az új termelésnek lelkes terjesztőivé lettek. Németországból Ausztriába és onnan hozzánk is behozta néhány céltudatos férfi a házi-nyulat. De míg az előbbi országokban annak fölkarolása tágabb keretekben és szivós következetességgel eszközöltetik, addig nálunk ennek a kiváló hasznosságú állatfajnak a tenyésztése a legutóbbi időig csak egyesek kedvtelésére szorítkozott. A magyar gazda amennyire el látta a gondviselés minden jóval, olyan orthodox az ujtásokkal szemben.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és Grubiczy Géza törekvései az érdeklődés fölkelésénél és néhány ügybuzgó munkatárs szerzésénél nem vihették az ügyet előbbre. Mert hiányzott a szükség kényszerítő ereje.

Midőn azonban a szűk főt jelzettség — fájdalom — beköszöntött, tisztelettel alul-írottunk és néhány ügybarátjának sikerült megmozgatnia a gazdaközönséget olyannyira, hogy mikor az értékesítés kérdése is biztosítottak volt tekinthető, a tényleges tenyésztés szerte az országban megkezdett.

Ösmerve a kartársak körét, hisz közöttük éltem, kiinduló pontomat a szaklapokban közölt fölívásoknál főleg a prémtermelés képezték. Ezzel nagy ellentétben gazdag időjárásunk folytán, jelentős eredményekre számíthatunk. — Meg a prémviselés divatja folyton emelkedik, ellenben a ragadozók, melyek azt szolgáltatják, fogynak. Mi természetesebb, mint hogy a házi-nyulak gereznájának értéke évről-évre emelkedni fog. Nevezetesen a kereskedelemben levő és sok szép néven nevezett gereznák 60—70 százalékát eredetileg a házi-nyul viseli, hanem a franciaországi műipar igazított egy kicsit az ezüst nyul bundáján s lett belőle csincsilla, a bécsi kékéből kék róka, az oroszról hermelin stb. Milliókra rug évente a behozatal, amit, ha gereznanyul-tenyésztésünk lenne, meg lehetne menteni, sőt jelentékegy kivitel volna biztosítható.

És mégis, midőn a gereznatermelés jel-szavával mentem a házi-nyul-tenyésztés akció-jába, utógondolatomat a hústermelés képezték. A húsfogyasztáshoz való igény óriási emelkedésben van országunkban, a sertéshús pedig a számításból nagy részt kiesett, ez idézte elő a jelen tarthatatlan helyzetet. Ezen a súlyos bajon van hivatva segiteni a házi-nyul hústermelése. És semmi ilyen gyökeres és hamaros orvoslást nem nyújthat.

A házi-nyul szaporasága közmondásos. Húsa kiváló. Csak fehérjetartalmát hasonlítom össze a többi húscikkével: 100 kiló sertéshúsban 16 kiló, borjúhúsban 19.5 kiló, marhacombban 20 kiló, tyúkúhúsban 23.5 kiló és a házi-nyulban 25 kiló fehérje foglaltatik dr. Haberkorn professzor szerint.

Szőlők rigolozását gözekével

70—80 cm. mélyen, jutányos árban elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

Timár János, Maros-Szent-Királyt.

Jelentős előnyét képezi a házinyultenyésztésnek az is, hogy nem kell általános tenyésztői ismeret hozzá, sőt még gazdasági terület sem, ezért még városi lakók is foglalkozhatnak vele. Továbbá a megkezdéshez szükséges befektetés úgyszólván semmi, a takarmányozás pedig a lehető legkevésbé költséges. Végül, hogy a tenyésztés egész éven át folyik és bármely napon megkezdhető az, úgy, hogy aki közvetlenül — a tenyésztés, vagy közvetve — annak előmozdítása által ez érdemben dolgozik, az a magyar közgazdaságnak tesz szolgálatot.

Igénytelen könyvem, melyet ezennel tisztelettel beszerzésre ajánlok, saját tapasztalataimnak a külföldi irodalom áttanulmányozása által való kiélesítése után készült, úgy a tenyésztés, mint az értékesítés szempontjából megbízható vezető fonalat képez. Az előítéleteket megmagyarázza és értékükre szállítja le. A tenyésztés ezen ágazatának a nemzetgazdasági horderejét pedig napnál fényesebben kimutatja. A könyvet úgy a földművelésügyi, mint a közoktatási miniszterek hatáskörükben támogatták, illetőleg beszerzésre ajánlották.

A második bővített kiadást 2 korona 10 fillér beküldése után postafordultával küldi alulírott szerző

Andrásovich Géza (Aracsi)
m. kir. gazd. intéző
Budapest, II., Erőd-utca 8.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Közönyösség.

Évek hosszú során át az a hit erősödött meg a magyar közvéleményben, hogy a közigazgatás exponált szerveiben nincs meg a kellő szociális érzék, nincs meg az a tudat, hogy az igazgatásukra bizott falusi lakosság jólétének emelése lehet csak működésük eredményének igazi biztosítéka. Ez a hit — mondjuk — megerősödött a magyar közvéleményben a magyar közigazgatásról és kétségtelen, hogy voltak indiciumok, melyek e hit megerősödésére hatottak. Nemcsak magának a közvetlenül érdekelt falusi lakoságnak a bizalmatlansága nőtt meg és csappant meg rokonszenve ennek következtében a közigazgatás iránt, de mindazoké is, akiknek alkalmuk volt a külső közigazgatás szerveitől a nép boldogulására ható intézkedéseket szorgalmazni. És egy ilyen alkalom nyílt meg nekünk is, amely alkalomból meggyőződhattunk, hogy ennek a bizalmatlanságnak van gyökere és az a hit nem alaptalan, nem téves.

Az E. G. E. kolozsvármegyei szakosztálya a kolozsvári állattenyésztési felügyelő útján tizenkét kolozsvármegyei községben orpington, plymouth és kopasznyakú fajkakasokat akart cserében kiosztani és ezen célból tizenkét község előljáróságát kérte föl: ismerjessék meg a kisgazdaközönsséggel ezt a szán-

dékot és irassa össze azokat, akik bármily silány, értéktelen tenyésztésre alkalmatlan kakasukért jó minőségű fajkakast akarnának minden fizetség nélkülükapni. És a tizenkét község előljáróságából választott kettő és intézkedett — egy. Pedig írásbeli bizonyítékaink vannak, hogy a 12 községből azokban, ahol akadt valaki — ez a valaki nem tartozott az előljárósághoz — aki a gazdák figyelmét a dologra felhívja, azok örömetst kaptak rajta.

Talán csakugyan nem nagy dolog az, hogy egy kis gazda 1—2 korona értékű kakasáért kaphat 4—10 kor. értékű jó tenyészakast; de hát nem nagy dolog az sem, amit a községi előljáróságoktól kivántunk: mindössze annyi, hogy a kisbíróval kidoboltassa, az esküdttel eljárassa az ajánlatot és azután két sorban megírja: jelentkezett ennyi, vagy: nem jelentkezett egy sem. Ám ezt sem lehetett elérni. Mert közönyösség van ezekben az előljáróságokban minden iránt, ami nem rendelet és nem rubrikázott papirosokon keresztül intézendő el.

Ez a fásult közönyösség volt az, ami a falusi lakoságnak a legjobb szándékot is megtörő bizalmatlanságát kifejlesztette és ez az, ami a közvélemény rokonszenvét elfordította a közigazgatás azon szerveitől. Persze nem mindenütt van ez így, persze vannak törekvő, lelkes jegyzők is, de csak olyan arányban, mint 1:12.

— **Változás a földművelésügyi miniszterium vezetésében.** A király folyó hó 18-án kelt kéziratával Tallián Bélát a földművelésügyi miniszteri állásától hű és buzgó szolgálatainak teljes elismerése mellett fölmentette és György Endre londoni gazdasági szaktudósítót földművelésügyi miniszterre kinevezte. Fölmentette továbbá a király Makfalvay Géza földművelésügyi miniszteri államtitkárát is, akinek a másodosztályú vaskoronarendet adományozta a múlt évi szárazság kárainak ellensúlyozására szervezett állami segélyakció ellátása körül teljesített szolgálatai elismeréséül.

— **Időjelzés.** Julius hó csomópontjai: 2—3—4—9—10—11—17—19—23—24—27-re esnek, hol a 2—3—4 száraz meleg jellegűek s változataik inkább a jelleg fokozására szorítkoznak. 9—10—11—16 körül gyakori zivatarok, eső, sőt jégeső várható, de meleg jelleggel. A 19-ik már lehültebb hőmérséklet és esős jelleggel bír, mely változó időt hoz egészen 24-ki hatásköréig, a melyet követőleg állandóbb lesz az időjárás a bolygók részéről s csupán a Naptól jövő erőhatások módosíthatják azt bizonyos irányban, a mit ismét a napfoltok eléggé elfogadhatólag hoznak nekünk már előlegesen tudomásunkra.

Meteor.

— **Megbízatus.** A m. kir. földművelésügyi miniszter Torda-Aranyos vármegye tordai járására nézve Panajoth Ferenc sinfalvi lakost, a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **A vetések állása.** A földművelésügyi miniszter a f. hó 15 ig beérkezett jelentések alapján konstatálja, hogy a rozsda ugyan még csak szórványosan és csupán a buza levélzetén mutatkozik, de mert az utóbbi időben igen sok vetés megdőlt, attól lehet tartani, hogy a rozsda a levélzetről a buza szárára és a buza kalászára is átmege. Néhol az árpában is fellépett már a rozsda, sőt itt-ott látható a zabban is. Üszökgárosodás is mutatkozik, de főleg csak az árpában, kevésbé a buzában. A ködös időjárás a virágzó rozsvetésnek sok helyütt ártott; a záporosó pedig a virágzó buzát befolyásolta károsan és így két főterményünk — bár az őszi gabonavetések fejlődését az ország nagyobb részében dicsérik — nem marad egészen hiba nélkül, különösen ha még a rozsda terjedése is bekövetkezik. Napos, száraz időjárásra országszerte szükség van, hogy a szépen mutatózó termés kilátások úgy a terményeket, mint a takarmányokat illetőleg teljesebbé mehessenek. A szőlőkben a permetezési munkálatok szintén nehezen haladnak; a szőlő- és gyümölcs-terméskilátások egyenletlenek. A gabona-terméskilátások a gazdasági tudósítók beküldött termésjelentései alapján országos átlagban a felsorolt károsodások dacára biztatók, sőt szemben a múlt évi termés-eredménnyel ez idő szerint kedvezőbbek is a kilátások az összes főbb kalászos terményekből.

Az őszi buzából ez idő szerint kat. holdanként 7.04 métermázsza átlagot várhatunk. — Az őszi rozs- és kétszeres 6.86 métermázsát. — A tavaszi árpából 7.17 métermázsát. — A zabból 6.52 métermázsát. — A tengerivetések tulnyomó részben nagyon kedvezően állanak. Néhol ugyan a sok eső késlelteti a kapálás és töltögetés munkálatait s e miatt a gyomok is nagyon elszaporodtak, de ez ma még egyáltalában nem okozhat aggodalmat.

A miniszter jelentése, mint a fentiekből kitűnik, örvendetes bizonyossága annak, hogy a vetések állapota az előző jelentés óta javult és az összes főbb terményekből a legutóbbi becslésnél jobb termés várható.

— **Komlóhírek.** Talán érdekelni fogja az erdélyrészi komlótermelőket, hogy az ország komlós statisztikájában felbillent az erdélyi komló mérlege, amennyiben az itteni 400 egynehány kat. holdnyi komlósterülettel szemben, az Alföldön, de különösen a Bácskában ma már ca 1200 kat. holdon termelnek 42 községben komlót. Jelentős konkurencia ez s mégis aggodalomra nem ad okot, mert minőség dolgában hátrább áll a bácskai komló, piacra készen pedig 2 héttel előbb van. Tehát a mi értékesítési viszonyainkat túlságosan már nem befolyásolja. Mig hazánkban általában elég szépen áll a komló, sőt igen gyorsan is fejlődik, addig külföldről vegyes hírek érkeznek, így Csehországban helyenként rovarkát, máshol éjjeli hidegek, penészbajok, stb. egyenetlenné teszik a komlófejlődést, úgy, hogy ma a cseh komlók helyzete: $\frac{1}{3}$ jó, $\frac{1}{3}$ közepes, $\frac{1}{3}$ fejletlen. Amerikában most nagyon

„AGRARIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczei mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen tégelyacélekefeje.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított acél-ekefeje.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített levélcim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőnyeim: „Agraria” Budapest,

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámoralkból.

1457

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, fellümulja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

megindult a sörfogyasztás, erős a komló utáni kereslet, s így az ügynökök az egész kontinensen máris hajszolják az elővételeket. Ujabban Közép-Stájerben ígérgetnek új komlóért (a mely még csak virit!) 100 kilónként 300—340 koronát, de a termelők 400 koronát kérnek. Ha valahol komlóskertjeinkben rovarkár lépne fel tömegesebben, jó lesz azonnal bejelenteni a komlótermelési szaktanárnak (I. Kolozsvár), de hogy a termelők már előre készülhessenek a rovarok elleni védekezésre, fent jelzett mindenkinek megküldi a földmivvelésügyi kormány által kiadott „Komlópusztító állatok“ c. füzetet, ha a kérő levélhez 20 filléres postabélyeg csatoltatik. A Csérer Lajos szaktanár által írt s az E. G. E. kiadásában megjelenő „Magyar komlóművelés“ c. füzet, most van nyomás alatt, július hó folyamán fog megjelenni, de már megrendelhető az Erdélyi Gazdasági Egylet könyvkiadó vállalatánál egy koronáért.

Terméskilátások a külföldön. Az *American Agriculturist* az Egyesült Államok búzaterméskilátásairól azt írja, hogy június hó elején a becslés nagyon magas, 88.8 átlagot mutat, mintegy 10 év óta június elején csak 80 volt az átlag, „tehát a jelenlegi kilátások a normálnál nagyobb termést ígérnek.“ A poroszországi vetések állása június közepén a királyi statisztikai hivatal kimutatása szerint a következő volt: őszi buza 2.5 (a májusi 2.6-tal szemben), tavaszi buza 2.5 (2.5), őszi tönköly 2.2 (2.1), őszi rozs 2.6 (2.7), tavaszi rozs 2.9 (2.7), tavaszi árpa 2.6 (2.5), zab 2.6 (2.5), búgonya 2.6 (2.8), lóhere 3.1 (3.1), lucerna 2.6 (2.7), öntözött rét 2.4 (2.4), egyéb rét 2.8 (2.8). (1: igen jó, 2: jó, 3: közép, 4: csekély, 5: igen csekély). A bukaresti cs. és kir. főkonzul jelenti, Romániára nézve, hogy az utóbb lefolyt időjárás bő csapadékkal volt megáldva, miáltal a növényzet teljesen felüdült és kitűnően gyarapodik. Ugy az ősziek, mint a tavasziak kifogástalanul állanak.

Ausatriában a f. hó közepén az őszi vetések fejlődése általában kedvezőnek látszott és a legnagyobb részben, ha nem is tulságos vérmes, mindenesetre kielégítő terméskilátások jogosultak. Nagybritanniából a liverpooli cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy az időjárás folyton kedvezőtlen s ennek következtében a vetések is igen lassan és részben hibásan is fejlődnek; ma már valószínűnek látszik, hogy az aratás a normális állapotokhoz képest kissé megkésk. A réti fü és legelő is csak lassan gyarapodik. A londoni cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy a vetések közül főképp a zab igen jól fejlődik. Az árpa és buza még nem heverték ki az ápril. havi hideg időjárást, most is csak közepesnek jelezhető. Franciaországban a jég-eső által több helyütt okozott kártól eltekintve, a vetések jól állanak és jó terméssel bíznak. A cukorrépa vetések a vetéskor uralkodott esős időjárás következtében részben hiányosak. A cukorrépa ez évi területgyarapodása az egész országban 25%-ra tehető. A komlóskerteket ez évben ismét növelték, ami a termelők körében a fenyegető túltermelést és árdebaclé miatt aggodalmat okoz.

A szeszkontingens elosztása. A m. kir. pénzügyminiszter fölszólítja mindazokat, akik az 1906. szeptember 1-vel meginduló 1906/1907. termelési évadban új mezőgazdasági szeszfőzdet akarnak üzembe helyezni és a szeszkontingensben részesedni akarnak, hogy ezirányú igényeiket azon pénzügyigazgatóságnál, melynek területén az új szeszfőzde üzembe helyezendő legkésőbb f. évi szeptember 1-ig annál inkább jelentsék be, mert esetleges, ezen terminus lejáratá után és október 1-ig be nem érkező bejelentések nem fognak figyelembe vétetni. Az esetben, ha az 1906/1907. elosztási időszakban rendelkezésre álló alkoholmennyiség a beérkező bejelentések kielégítésére elégséges nem volna, az 1906 IX. t. c. 2. § a értelmében megállapított elsőbbséggel csak annyi szeszfőzde fog kontingentáltatni, amennyit a meglévő anyag enged.

— Szállítás a honvédségnek. A m. kir. kolozsvári VI. honvéd ker. parancsnokság hirtetményt tesz közzé az alábbi állomásokon elhelyezett honvédsapatok élelmi szükségleteinek 1905. szeptember 1-től 1906. augusztus 31-ig ajánlati tárgyalás útján való biztosítása iránt.

	széna	alom	ágyzalma	kem. tűzfa
Kolozsvár	496 mm.	300 mm.	180 mm.	845 m ³
N.-Enyed	112 "	69 "	69 "	230 "
Dés	100 "	61 "	66 "	230 "
M.-Vásárhely	2680 "	2580 "	246 "	1150 "
Beszterce	100 "	61 "	66 "	242 "
N.-Szeben	245 "	145 "	72 "	300 "
Déva	100 "	61 "	66 "	230 "
Erzsébetváros	100 "	61 "	66 "	230 "
Brassó	184 "	115 "	75 "	316 "
Fogarás	100 "	61 "	66 "	244 "
K.-Vásárhely	100 "	61 "	66 "	265 "
Csikszere	100 "	61 "	66 "	254 "
Szamosújvár	2170 "	1340 "	66 "	200 "

Azonkívül: Nagyenyeden 138, Déván 122, K. Vásárhelyen 123 mm. zab. Az ajánlati tárgyalás ideje: Kolozsvár, Dés és N. Enyed állomásokra: 1905. július 21. d. e. 9 ó. Kolozsvárt; M.-Vásárhely és Beszterce állomásokra: ugyanakkor Marosvásárhelyt; N. Szeben és Déva állomásokra július 19-én, d. e. 9 órakor Nagyszebenben; Erzsébetváros állomásra: július 17. Nagyszebenben; Fogarás és Csikszere a.: július 19. Brassóban; Brassó és K.-Vásárhely állomásokra július 24. Brassóban; Szamosújvár a. július 21. M.-Vásárhelyt. Fölhívjuk a termelők figyelmét ezen hirdetményre, mert saját terményeik szállításánál előnyben részesülnek. Bővebb tudnivalók az E. G. E. titkári hivatalánál, vagy a honvéd parancsnokságnál szerezhetők meg.

— A tejszövetkezetek állása 1904-ben. A földmivvelésügyi miniszter most megjelent kiadványa ismerteti a magyar tejszövetkezeti ügy állását és kimutatja, hogy 1897-ben 34 szövetkezet 2767 taggal, 4,790.132 liter beszállított tejjel, 1903-ban 517 szövetkezet 50,450 taggal, 88,612,640 liter beszállított tejjel, 1904-ben 584 szövetkezet 55,981 taggal, 95,364,909 liter beszállított tejjel állt fenn, a fejlődés tehát ezen a téren öröndetesen gyors.

Sajnos, hogy Erdély ebben a tekintetben is igen hátrul van még, mert a brassói nagy tejszövetkezeten kívül csak Csikszentdomokoson van egy szövetkezet, mely még nem kezdte meg működését, Háromszék megyében az 1903. óta működő nagybaconi, a gidófalvai és torjai, melyek 1904-ben még nem működtek; Kis-Küküllő megyében az 1902-ben működni kezdett nagy-ekemezői és az 1904-ben még nem működött radnóti; Maros-Tordában a működő beresztelkei (uj), mezőbándi, mező-sámsondi, s az 1904-ben még nem működő hagymásbodoni és székesi; Nagy-küküllő megyében a nagysinki; Szeben megyében a keresztényszegeti, kürpödi és szelistyei. A többi vármegyében még nincs tejszövetkezet. Tehát ott láthatjuk még csak nyomát a tejszövetkezeti működésnek, ahol a szászok vannak és ott, ahol a székelyföldi kirendeltség létesített. Nagy, nagy munka előtt állunk még.

— Állatbiztosító szövetkezetek Udvarhely megyében. A kobátfalvi, bencédi, tarcsafalvai, szentmihályi és csehétfalvai — udvarhely megyei — gazdakörök a múlt napokban értekezletet tartottak, hogy Kobátfalva központtal állatbiztosító szövetkezetet létesítsenek. Az értekezleten megállapodás történt arra, hogy az állatbiztosító szövetkezetet megalkotják. Az udvarhely megyei Siménfalván már régebben működik egy állatbiztosító szövetkezet, melynek csak szarvasmarhák, de sertések elhullása esetén is nyújt kártérítést. A székelyföldi állami kirendeltség pártfogása alatt áll. Az állatbiztosítás eszméjét a székelyföldön *Dorner* Béla intőző nagy buzgalommal terjeszti.

— A fejőstehén-árak emelkedése. Pár hét óta óriási kereslet van a fejős tehenekre Osztrák és morva ügynökök egész serege járja be az országot és a vásárokat s minnek házról-házra, horribilis árakat ígérve a csak kissé is mutató tehenekért. Természetes, hogy

ez a jelenség a kisczadákra nézve igen csábító, valamint hogy a nagy kereslet felcsigázta árkövetelésüket is. Szörnyen megdrágult tehát a tehén; — de ez a drágaság épen nem lohasztja le az idegen vevők vásárló kedvét, sőt fizetnek minden árat, csak hogy tehenre tegyenek szert.

A tenyésztésünkre nézve már veszedelmes arányokat öltő tehén-export oka hallomás szerint az, hogy a német gazdatenyésztők erősen veszik a szomszédos osztrák tartományokból a teheneket, úgy, hogy a csehok, morvák s az osztrák tenyésztők nem győzik már a keresletet kielégíteni. E célra s az ott is megfogyott állomány kiegészítésére kellene tehát a magyar tehenek — s ez okozta az árak hihetetlen felszökését.

— Sertésbiány. Az országban nagy a sertésbiány. Egyes vidéki hentesek az iránt érdeklődnek, hogy hol szerezhetnének be a bécsi piacon már bevezetett olasz sertéseket s hogy mi módon hozhatnák be; mások pedig affelől tudakozódnak vidékről, hogy hol és mily árban kaphatnának amerikai disznósirt. Mikor már a vidéki hentesek is ennyire anyaghiányában szenvednek, akkor igazán nagyon rosszul állhat a sertésállomány és hizlalás dolga az országban. Ily viszonyok között nemcsak hogy sertés-exportra nem gondolhatunk, de inkább sertésimportra szorulunk.

— Pef (Porcellán email festék.) Bessemer festék (védjegy üllő) Mezőgazdasági körökben már évek óta kitűnő hírnévre örvendenek — Lutz Ede és Társa festégyárak által, Budapest, Órnagy-utca 4. sz. — gyártott festékek és ajánlatosnak tartjuk ezen gyártmányokra e helyen is utalni. Pef (porcellán email festék) minden célra alkalmas fényszín, különösen olyan helyekre ajánlható, ahol súly fektetik csinos és könnyen tisztán tartható felületekre. Szeszgyárak, tejgazdaságok, gyümölcsraktárak, éléskamrák, nemkülönben gépházak, konyhák, csoettek mázolására Pef nagyon alkalmas. Minthogy porcellánhoz hasonló, kemény sima mázolata, piszok, házi és penészgomba képződését megakadályozza, amennyiben vízzel bármikor lemosható. Tekintve továbbá, hogy a Pef fel eszközölt mázolatok hosszú évekig is tartanak, az ár olajfestékekkel szemben aránytalanul olcsó. Mint az a szakkörök ítéleteiből is látható, a Bessemer-festék (védjegy üllő) vasszerkezeteknél a leghatásosabb védelem rozsdá, továbbá időjárási és vegyi befolyások ellen. Hiszen ismeretes, mily károkat és kellemetlenségeket okozhatnak vasszerkezeteknél a nem elég conserváló képességgel bíró mázolatok és így csekély ártóbb-let tekintetbe nem jöhet. Fontos ezekenkívül, hogy a Bessemer-festék teljesen méregmentes, mely tulajdonságánál fogva istállóban is teljes nyugodtsággal alkalmazható. Hiszünk, miszerint ezen két gyártmányt b. olvasóinknak nyugodtan ajánlhatjuk. — Bővebb felvilágosítással a gyárosok bizonyára szivesen szolgálnak. 1568. I.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felélős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltétlő kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszebeni földhitelintézet“

részéről

Kolozs és több szomszédos megye területére

ingatlan jelzálog kölcsönök

„Kizárólagos ügynökségével“

bizattam meg.

Ebbeli működésben legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló felelőnek a lehetőség gyors és költséget kímélő eljárásal szolgálatára legyek.

Bármilyen felvilágosítással, útbaigazítással készségesen díjmentesen szolgálok.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendeztetnek.

Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csábító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek“, — amelyek ilyenmő jelzőlogólesont pénzintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem űni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatatlan, időt vesztő és minden esetben akár eredményes — akár nem — terhes költséges.

Teljes tisztelttel!

1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.
Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

2 1/2, 3, 4, 6, 8, 10 lóerő
kitűnő karban levő Shuttlewort és egyéb
gyártmányu 1558

gőzgarnitúrák

jutányos árban eladók Kállai Lajos gépgyá-
rában Budapest, VI., Gyár-utca 50. sz.

— Erdély kávé forrása a Fiumei Kávé-
behozatali Társaság főkelepepepe, Mátyás-
király-tér 12. (Bittó Rezső mellett) a legki-
valóbb fajú kávék mesés olcsó árban sze-
rezhetők be. Vidékre 5 kgos megrendeléseket
bérmentve és vámmentesen foganatosítunk.
Telefon! 1436.

**Gazdasági kereskedelmi és ipar-
bank Részvény-Társaság**

BUDAPESTEN, MUZEUM-KÖRÚT 19.
Telefon 149. Postatakpztri Cheque számla: 15603.
Cheque számla: a Magy. lesz. nit. és pénzváltó-banknál.

BANKOSZTÁLYA
utján törlesztéses jelzálogkölsönt
földbirtokokra, továbbá városi bérhá-
zakra legelőnyösebb feltételek
mellett és leggyorsabban bonyolít
le az érték legmagasabb arányáig.
Megkeresésnél beküldendő a te-
lekkönyvi kivonat és kataszteri
birtokiv.

VÁLTÓ-
kölsönt gazdáknak, birtokosok-
nak, gazdatiszteknek,

KÖLCSÖNT
sorsjegyekre, értékpapi-
rokra és vidéki takarékpénztári részvényekre
a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakzerű felállítás
ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges
megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA
utján szállít csakis elsőrendű
gyártmányban legkedvezőbb fi-
zési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket,
Gőzcsepülő-készleteket,
Tolókerék-rendszerű vetőgépeket,
Egytetemes acél-ekéket,
Gazdasági malomberendezéseket,
Tejgazdasági gépeket,
Fűrészfűrészi berendezéseket.
Szecskavágókat,
Répavágókat,
Morzsolókat,
Darálókat stb.

Tejgazdasági, baromfitenyésztés,
gépek és eszközök, teffelepek, özü-
kor-, szesz- és keményítő-gyárak be-
rendezése. Műtrágya, erőtakarmányok,
Bérméltasze, zsák, ponyva stb. stb.

1461

Eladó

200 drb. prima 1 1/2 éves
hizott racka ürü
azonnali vagy későbbi
átvételre.

Bővebb felvilágosi-
tást nyujt Györffy Gyula
Alsó-Farkadin.
u. p. **Hátszeg.**

1580

A legjobb minőségű legolcsóbb gyári árban
— juta- és len- — kapható 1451

ZSÁK,
vizhatlan kazal-, gép-
és szekér-

PONYVA
bármily méretben a

FISCHER J.
ponyva- és zsákáru-
házában BUDAPEST,
V., Nádor-u. 31—33.

KÖLCSÖN-PONYVÁK
a hordás és cséplés ide-
nyére mérsékelt kölcsön-
díj mellett. — Sodrott
szőlőkötöző fonalak,
sokkal jobb a raffiánál.

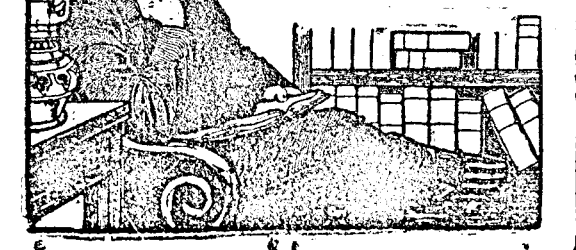
Mótor-benzint
minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz
alkalmasat jutányosan szállít a
Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyárából.
Megrendelések a brassói irodába intézendők
Benzin adómentességére vonatkozó eljárást
illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott kész-
séggel megadatik. 1351.

Posnansky és Strelitz
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 27. szám
Gyár: ERZSÉBETFALVA
Ajánlanak: 1533.
Aszfalt,
Fedőpapirlemez,
Kátrány,
Carbolineum,
Carbolsav,
Creolin-t stb.
— legjobb minőségben, jutányos árak mellett. —

Irodalmi Megjelent
KUNOSSY, SZILÁGYI és TÁRSA
jelentés! Könyv-, mű- és zeneműnyagykereskedésében
az 1905. évre szóló
Hasznos Könyvnaptár,
mely irodalmi részében rendkívül érdekes közle-
ményeket ad Bródy, Dömötör, Mikszáth, Radó és
Szomaházy tollából és felől a klasszikus és modern
magyar irodalom összes nagyszabású alkotásait, valamint az
egész magyar irodalom termékeit bibliographiai csoport-
osításban. A könyvnaptárban előcedetű műveket
csekély havi részletfizetésre szállítjuk.

Ezen terjedelmes és a könyvszükséglet megválasztásánál
nélkülözhetetlen nagybecsű díjtalanul és bérmentve
segédkönyvet mindenkinek küldjük. Ezenkívül kívánatra szívesen küldjük a német irodalmat
felölő gazdag tartalmu könyvjegyzékünket és zeneműjegyzékünket.
Üzégünk, mely az irodalom és művészet érdekeit kívánja
első sorban szolgálmi, mindenkinek, még a legszerényebb
jövedelemmel rendelkezőknek is lehetővé teszi,
hogy könyvszükségletét előnyös fizetési módzatok,
csekély részletek mellett beszerezhesse.

Tessék Régni az 1905. évi Hasznos
Könyvnaptárt díjtalanul és bérmentve!
Vidéki, helyi és utazó képviselők, kik e szakmában
már megfelelő szép eredménnyel működtek, a leg-
előnyösebb feltételek mellett nyernek alkalmazást.

Kunossy, Szilágyi és Társa
● Könyv-, mű- és zenemű-
nyagykereskedés és kiadóvállalat
Budapest, Ujvilág-utca 16.

Magyar Jelzálog-Hitelbank
Képviselősege Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.
4%-os és 4 1/2%-os
Záloglevélkölsönöket
nyujt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50
évi törlesztéssel 4-95 százalék,
nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törleszté-
téssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és
magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4 1/2%-os
záloglevélkölsönöket földbirtokra 50 évi törleszté-
téssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő
házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részlet-
fizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok érté-
kére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve
az Erdélyi Gazdasági Egylet
bizalmi férfai adnak véleményét. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os
záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereménykötvények

Cickekét
mindennemű nyomatványhoz
szép kiváló minőségben
pontosan és olcsón
Fischer Spót
Közvetítői Társaság
Budapest
III. Vas-utca (szám)
Küldés megrendelés és pontosan
eszközöltetés

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi
szuperfoszfátok, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szu-
perfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdézősködések intézendők.
Rendeléseket készséggel elfogad és közvetit az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

BENZINMOTOROK, GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK, ARATÓGÉPEK ÉS EGYÉB MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

1458

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

„PEF” (Porcellán-Email-Festék) falakon és fán porcellánszerű, mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság. Sok évi tartósság.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.

Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkezelési helyiségek, istállók, gépházak, élesztőkamrák, konyhák, fürdőszobák, klozetek satöbbi részére felette célszerű.

BESSEMER-FESTÉK (védjegy üllő)

legtartósabb rozsdá elleni mázolat, mindennemű vasszerkezetek,

vas és hullámbádogtetők, tartók, istálló-vasgerendák, kerítések, vaskapuk, vasablakok, gépek, lokomobilok stb. részére.

Kimerítő ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosai

Lutz Ede és Társa, festékgyár

BUDAPEST, VII., Örnagy-utca 4.

1568. I.

Törlesztő kölcsönök.

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házbéradó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számítatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

1501

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Személyszállító vonatok indulási ideje 1905. május 1-től.

A vonatok indulási ideje közép-európai idő szerint van megállapítva. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig terjedő éjjeli idő a perczek aláhuzásával van megjelölve.

1577

Budapest felé:

515 sz. gyors v.	511 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	545 sz. Tr. sz. sz.	507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.
523	1259	713	130	605	1110

Kolozsvárról indul:

Dés felé:

2 sz. szem. v.	14 sz. vegy. v.
732	532

Brassó felé:

502 sz. gyors v.	508 sz. vegy. v.	512 sz. sz. sz. t. v.	506 sz. szem. v.	516 sz. vegy. v.
611	830	532	854	1051

Brassóból indul:

Predeal felé:

530 sz. szem. v.	592 sz. sz. sz. t. v.	502 sz. gyors v.	582 sz. vegy. v.
355	650	219	1135

Budapest felé:

507 sz. vegy. v.	501 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.	601 sz. gyors v.
532	245	807	245	1026

K.-Vásárhely felé:

7802 sz. szem. v.	7812 sz. vegy. v.	7804 sz. szem. v.
515	250	845

Zernest felé:

7711 sz. vegy. v.	7717 sz. vegy. v.	7715 sz. vegy. v.
835	300	933

Tövisről indul:

Brassó felé:

506 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	508 sz. vegy. v.	604 sz. gyors v.
1220	837	128	1154

Kolozsvár felé:

515 sz. szem. v.	505 sz. szem. v.	507 sz. vegy. v.	501 sz. gyors v.	511 sz. szem. v.
1243	338	157	812	900

Arad felé:

605 sz. szem. v.	607 sz. szem. v.	601 sz. gyors v.	625 sz. vegy. v.	623 sz. vegy. v.
355	200	333	855	816

Besztercze felé:

7112 sz. vegy. v.	7164 sz. sz. sz. t. v.
345	906

Kis-Kapusról indul:

Nagy-Szeben felé:

7302 sz. szem. v.	7364 sz. sz. sz. t. v.	7304 sz. szem. v.	7312 sz. vegy. v.
228	443	1120	710

Nagy-szebenből indul:

Kis-Kapus felé:

7311 sz. vegy. v.	7363 sz. sz. sz. t. v.	7301 sz. szem. v.	7303 sz. szem. v.	7313 sz. vegy. v.
731	1258	445	1120	300

Brassóból indul:

Sepsi-Szent-György felé:

7802 sz. vegy. v.	7812 sz. vegy. v.	7804 sz. szem. v.
515	250	845

Segesvárról indul:

Sz.-Udvarhely felé:

7612 sz. vegy. v.	7614 sz. vegy. v.
310	1034

A 7363. és 7364. sz. vonatok csak kedden és pénteken közlekednek. — A 7164. sz. vonat csak hétfőn és csütörtökön szem. száll. közlekedik.

Maros-Vásárhelyről indul:

S.-Szt.-Györgyről

Nagy-Szebenből

Kocsárd felé:

7001 sz. szem. v.	7005 sz. szem. v.	7003 sz. szem. v.	7011 sz. vegy. v.
520	1225	538	935

Szász-Régen felé

7014 sz. vegy. v.	7016 sz. vegy. v.	7018 sz. vegy. v.
506	1042	545

Brassó felé:

7801 sz. szem. v.	7803 sz. szem. v.	7811 sz. vegy. v.
460	850	1239

Csik-Szereda felé:

7912 sz. vegy. v.	7902 sz. vegy. v.	7904 sz. vegy. v.
455	700	1041

Fogarás felé:

9722 sz. vegy. v.	9724 sz. vegy. v.
420	200

Url Rezső Sertéseket

sertésbizományos
BUDAPEST,
VIII., Bérkocsis-utca 12.
1534.

sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi árakon értékesít.

Fischer és Társa — Faiskolák —

Nagy-Enyed (Alsó-Fehérmegye.)
Szakszerűen nevelt gyümölcsfáknak tömeges produkálása a legfinomabb és legjobb csemege

és kereskedelmi fajokban. Gyümölcsvadonczok, Gleditsiák, Akáczfák, Spárga, Rhabarber, Gömbakác, Szamóca, Ribizske (vörös szőlő), Egres stb. stb.
Megbízható kiszolgálás. — Olcsó árak.
Szakszerű csomagolás. 1352

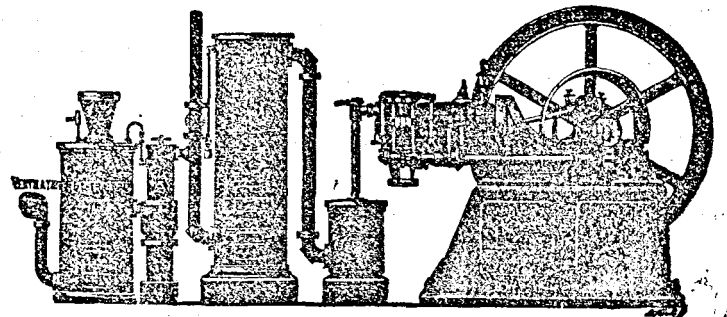
RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

- Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
- Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
- Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
- Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
- Hűtőtelepek és jéggyárak.
- Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
- Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
- Borsajtók és szőlőzúzó.

1475

1465.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntöde: Bécs.

Benzin- és petroléum-motorok és locomobilok, szivó-gáz-motortelepek 2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH,
Budapest, Váci-körút 63.

Által a legelőnyösebb árak mellett ajánlatnak.

Locomobil és gőzcséplőgépek,

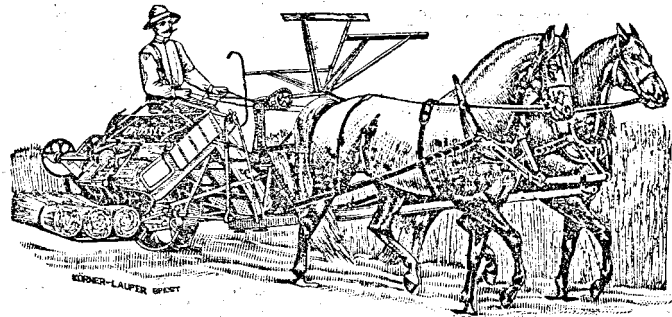
szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, löhő-cséplők, úszító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoricz-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes szál-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

1242

Drössler Károly

cs. és kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár
BUDAPEST, VI. Váci-körút 59. 1449

Szállít: Magánjárókat, Locomobilokat, teljes Gőzcséplőkészleteket, Gőzekekészleteket, „MILWAUKEE” Fűkaszálógépeket, Arató- és Kéveköttőgépeket, leg-

újabb szerkezetű „Rákóczi Drill” vetőgépeket és mindenféle egyéb gazdasági gépet szolid és tartós kivitelben. Árjegyzékkel és Árjánlattal kívánatra díjmentesen szolgálunk.

Cséplőgéptulajdonosok!

A belügyminiszteri 73595 - 1903. sz. rendelettel előirt

mentőszekrények

gőzgépekhez

erős vasból

teljesen felszerelve

38 koronáért

Járgánygépekhez pléhdobozban 6.50 koronáért beszerezhetők a

„Magyar orvosi műszertárban”

orvosi műszerek, kötszerek és sérvkötők gyára

Budapest, VII., Korepesi-út 32. szám.

Pótláshoz szükséges egyes szerek jutányos árért szállítatnak.

1528

BABÓS és TÁRSAI

vaskereskedése **KOLOZSVÁRT, Deák-Ferencz-utca 25. szám.**

A nagyérdemű gazdaközönség szives tudomására hozzuk, hogy üzletünkbe újabban egy nagyobb összeget fektettünk be és raktárunkat megnagyobbítottuk, ennél fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy nagyrebecsült vevőinket gyorsan és pontosan a legjutányosabb árak mellett szolgáltatjuk ki.

Raktáron tartjuk mindazon cikkeket, amelyek egy gazdaságban szükségeltetnek, u. m. Gazdasági gépek és eszközök, Kudsiri-rudvasak, vaslemezek, építkezési vasgerendák, Konyhaberendezési cikkek, Kötél és lánccárúk, Beocsini-Cément, Gipsz, nádfonat, Carbolineum, Kátrány, mindennemű Festékárúk, Gépszijj, Gépolaj, Gépszir, Kocsikenőcs, Mécsolaj, Rézgálicz, Raffia háncs, Aszfalt és elszigetelőlemezek, Kovács-szén, Kox és Faszén, Fleischmann-féle szabadalmazott tejkannák stb.

Gazdasági gépekről árjegyzéket díjmentesen küldünk. 1473

Telefon szám: 351.

Telefon szám: 351.

Alapított 1864-ben. Alapított 1864-ben.
Évenként gyártunk cs. és kir. szabadalmazott
biztonsági átfedőcserepeinkből 50 milliót.

Egyedüli legrégebb, legnagyobb és legjobb telep e szak-
mában Ausztria-Magyarországon a

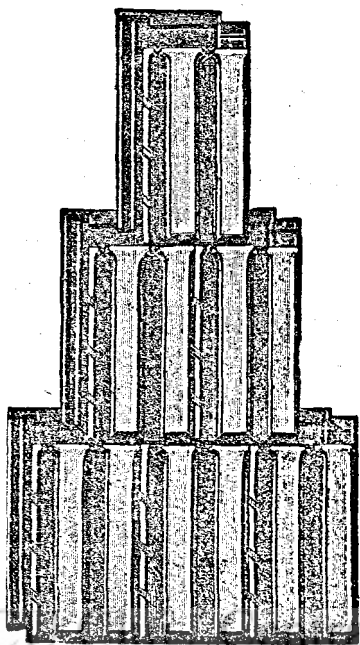
BOHN-féle TÉGLAGYÁR

LUGOSON.

Gyárak Magyarország több városában

Gyártmányok:

BOHN-féle szabadalmazott
biztonsági átfedőcserepek
272. sz. Legolcsóbb, leg-
jobb és legszebb tetőcse-
rúp, leghizelgőbb referen-
ciák. Üvegtáblák, gerinc-
cserepek stb.

Tessék ajánlatot kérni.

BOHN M. ÉS TÁRSAI

LUGOS.

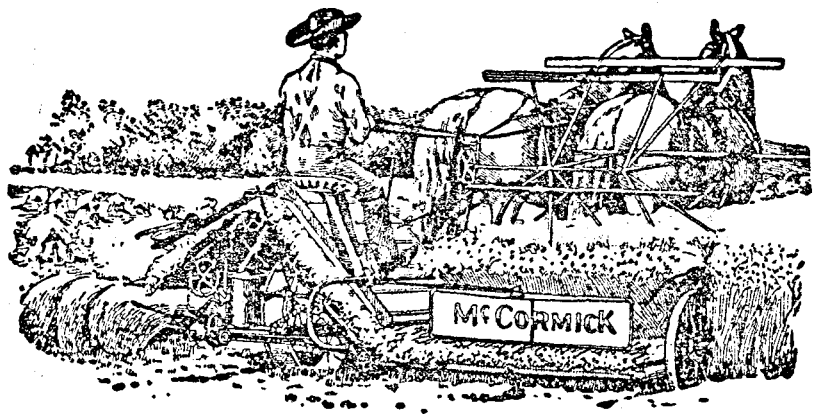
1581

McCormick Harvesting Machine Comp.

(Chicagói aratógép.)

KNECHT E. J., igazgató.

Budapest, V., Váci-ut 30.

Gyártmányok: Kévektőgép, „Daisy“ marokrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gerebiye és „Mailla“ kévelőtőfőnial gyártmányai. Amerikai tár-
cás boronák, rügös boronák, cultivátorok, szénaforgatók, kukorica-vetőgépek.
Katalógusok ingyen és bérmentve. 1524 Fevilágosításokkal készséggel szolgálunk.

A LEGSZEBB MAGYAR KÉPESKÖNYV!

Ifj. Nagel Ottó könyvkiadóhivatalában Budapest,
VIII., Muzeum-körut 2. szám. (a Nemzeti színház bérházában)

megjelent **Virágmesék.** Irta Vikár Béla. A képeket
és kapható rajzolta Kreidolf Ernő. Ára 6 k.

A magyar ifjúsági könyvpiacon érdekes és művészi újdonság a munka. Költő és művész egyesültek közös munkára. Kreidolf Ernő, a művész, tulajdonképp szintén költő. Jól ismerik őt, mint a gyermekvilág érzéseinek és gondolatainak leghivatottabb tolmácsát, a Walter Crane hazájában, Angliában is. A rajzban nem kisebb, mint a nagy angol, a színezésben felülmulhatatlan. Színes képei meghaladnak mindent ebben a nemben; rajzai pedig a mellett, hogy odavetett vonásaikkal vázlatoszerű keretelenségükkel a gyermek tudásához férköznek, virtuóztatással a felnőtt gyermekeket is elbájolják. A virágmesékben Kreidolf teljes pompával fejt ki illusztrálói lángelméjét. Sőt ezek már nem is illusztrációk; ő maga költ édesnél édesebb virágregéket. Képei szöveg nélkül is beszélnek; elmondják történetüket azon a nyelven, a melyet mindenki megért. Pedig mily feladat volt előtte! A mit Tompa Mihály költő zenije teremtett a Virágregékben a nagyok számára: azt kellett Kreidolfnak és Vikárnak megcsinálni képből és írásból a gyermekvilág részére. A természet leggyönyörűbb játékeit, a virágokat, élő egyénekké tették, azokkal a sajátosságokkal ruházták föl, melyeket a gyermek az emberi támogatásban megismer s így a mese fonálán vezetik be érdek-
lődsébe a himes mezők, erdők és kertek világát.

Huszonöt vers, valójában mindenik egy-egy kis költői elbeszélés, mindenikhez színekben pompázó remek képek és számtalan rajz varázsolják a természet gazdag életét az apró olvasók-
zónság szeme elé. A versekről elég annyit mondanunk, hogy méltók a képekhez. Vikár Bélát, mint a népies költészet bűváráját és avatott művelőjét régóta ismerjük. Itt eddigi működésével rokon tén-
re próbálja ki izmos tehetségét. A siker igazolja a vállalkozást. Virágmeséi megitták azt a magas mértéket, melylyel a jelen esetben mérnünk kell, hogy t. i. a gyermeknek a legeslegjobb éppen elég jó. Ez a műve gyermekirodalmunk gyöngyei közé fog tartozni mindekor. A verselés bravúrja népies zamattal egyesül benne, a mellett kerül minden erőlettel fordulatot és izléstelenséget. —
Könyve, mint a művészi nevelés elsőrendű eszköze is kiválóan figyelemre méltó s bizonyára nem fog hiányozni egyetlen magyar úri család asztaláról, a hol a kicsinyek lelki táplálékára szerető
gond ügyel. 1450. I.

A mű Izabella kir. hercegnőnek, a Műbarátok köre védőjének van ajánlva.

GANZ és TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvénytársaság

• LEOBESDORF. • BUDAPEST. • RATIBOR. •

Városi üzlet: BUDAPEST, Ferencziek-tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, fel-
bontás-, kiórlás- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő
gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint fel-
vonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákvonókat, deta-
cheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és
electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepe-
ket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum mótoro-
kat és locomobilokat.

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 díjjal és 8 arany-
éremmel kitüntetve. 1485

Gépolajokat,
Gépkenőcsöt,
Kocsikenőcsöt,
Vaselint,
Petroleumot,
Kékkövet,
Kátránytermékeket,
Zsákok, ponyvát,
Disznózsirt,
Szalonnát,
egyéb gazdasági
cizkiket.

megbízható jó minőségben,
legjutányosabb árban ajánl

Kramer Lipót
nagykereskedő.

BUDAPEST, V.,
Kálmán-utca 3.

Sürgönyezim: „Ceres“ Budapest,
TELEFON: 38-11.

Aranyezekkel és részletes
külön ajánlattal díjtalanul szol-
gálok. 1531.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapít- ványok	{ Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K.
	{ Alapítók	1,278.240.— "
	{ élet	200.000.— "
Tartalékok		453.436.11 "
	Összesen:	2,333 676.11 K.

1901. évi fölösleg	90.349.— K
1902. " "	59.782.36 "
1903. " "	109.331.73 "
1904. " "	72 438.23 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén
az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok dij-
arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelesleg-
ből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok
4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határo-
zattal tartalékba helyeztetett. 1903. évben jégkár ellen
biztosítottak 4% -os díjvisszatérítést kaptak. 1904. évben
a jégkár ellen biztosítottak 2% -os díjvisszatérítésben
részesülnek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül
vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és
felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

Hiánytpótló munka.

A magyar könyvtermelés diadala!!

Páratlanul álló diszes kiállítású, képekkel gazdagon tarkított, érdekesen megírt munka jelent meg a nagyközönség számára:

A Világ Történelme

SZERKESZTI
ENDREI ZALÁN.

Ezt a munkát kiváló művészi értékű, nagy mesterek festményei után készült színes műmellékletek díszítik. A munkában magában 1200 több szép értékes, érdekes kép van.

A szép, pazar pompájú műmellékleteken, a gyönyörködtető képekhez teljesen megfelelő érdekes előadású a szöveg, amely oly könnyedén, oly szorakoztatóan adja elő a világ történelmét, hogy az olvasónak nemcsak gyönyörűsége telik benne, de szellemi pihenéseül is szolgál. A munka nem száraz tudományos könyv.

Mindenki, aki a történelem iránt érdeklődik, ennek a munkának a megismerése után azt fogja mondani: Ez az, amit régen keresek, ez az amire szükségünk van.

Hogyan győződhetünk meg ennek igazságáról?

Kérjünk mutatványszámot, melyet a kiadóhivatal ingyen küld meg.

1464. I.

Mi a munka ára?

Füzetenként 40 fill. (20 kr.), előfizetési ára $\frac{1}{4}$ évenként (13 füzetért) 5 kor. 20 fill. (2 frt 60).

Minő kedvezményben részesül, aki előfizet?

Ingyen kap a munka 3 kötetéhez páratlanul álló, diszes iparművészeti becsű bekötési táblát. A tábla értéke 20 korona. Ezt csak az előfizetők kapják. Amikor a munka készen lesz, ára tetemesen drágább lesz, mint most füzetenként vásárolva, vagy előfizetés útján.

Hogy rendelhetjük meg legkényelmesebben a munkát?

Levágjuk az alábbi szelvényt, egy levelezőlapra ragasztjuk és a levelezőlapra a következő címet írjuk:

A Világ Történelme t. kiadóhivatalának

Budapest,

VII. Erzsébet-körut 38.

A „Világ Történelme“ Kiadóhivatalának

Budapesten, VII., Erzsébet-Körut 38.

Alulírott ezennel megrendelem A Világ Történelme című füzetekben megjelenő, képes diszmunkát és kérem, hogy címemre a hetenként megjelenő füzeteket elküldjék, az $\frac{1}{4}$ évi előfizetést 5 K. 20 fill. (2 frt 60 kr.) utánvétellel az első füzet beküldésekor szedjék be; a további előfizetést negyedévenként pontosan előre fogom beküldeni. Jelen megrendelésből kifolyó rendes előfizetésemért kedvezményül megkapom a munkához készült diszes bekötési táblákat és a füzetgyűjtő mappát teljesen ingyen.

alíírás.

Kérjük tisztán és olvashatóan kitölteni.

Megrendelő neve:

Allása:

Teljes címe (város, utca, megye, u. p.)

Levelezőlapon címünkre beküldendő.

Tessék levágni és levelezőlapra ragasztani.

!! Tessék mutatványszámot kérni !!